

# *Tiedoksianto oikeudenkäynnissä*



TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2009:3

*Tiedoksianto oikeudenkäynnissä*



OIKEUSMINISTERIÖ



ISSN 0356-9470

ISBN 978-952-466-845-3 (nid.)

ISBN 978-952-466-846-0 (PDF)

Oikeusministeriö

Helsinki 2009

Edita Prima Oy

# KUVAILULEHTI

## OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä  
6.3.2009

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmämietintö	
Tiedoksiantotyöryhmä		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
Puheenjohtaja: lainsäädäntöneuvos Tatu Leppänen Sihteeri: lainsäädäntöneuvos Kirsi Pulkkinen		Toimielimen asettamispäivä 29.5.2008	
Julkaisun nimi Tiedoksianto oikeudenkäynnissä			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Esityksessä ehdotetaan tiedoksianto oikeudenkäynnissä koskevien säännösten tarkistamista. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaarta, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia sekä tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettua lakia.</p> <p>Esityksen tavoitteena on tiedoksiannon tehostuminen oikeudenkäynnissä. Tarkoituksena on vähentää henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon käyttöä erityisesti summaarisissa velkomusasioissa.</p> <p>Esityksessä ehdotetaan, että puhelintiedoksianto otettaisiin käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana kaikissa yleisissä tuomioistuimissa. Puhelimitse voitaisiin antaa tiedoksi myös haaste summaarisessa velkomusasiassa. Myös muiden sähköisten välineiden käyttöä tiedoksiannoissa laajennettaisiin. Haastemiestiedoksiannon toissijaisuutta korostettaisiin.</p> <p>Tiedoksiannosta huolehtiminen voitaisiin nykyistä useammin antaa asianosaiselle. Tällöin tiedoksiannon voisi tietyin edellytyksin toimittaa myös asianosaisen asiamies. Asianosaisen velvollisuutta myötävaikuttaa tiedoksiannon onnistumiseen korostettaisiin.</p> <p>Lisäksi ehdotetaan, että kirjallisessa valmistelussa päättyvän riita-asian oikeudenkäyntimaksu porrastettaisiin haasteen tiedoksiantotavan mukaan.</p>			
Avainsanat: (asiasanat) tiedoksianto, oikeudenkäynti, summaarinen asia, haastemies			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 8/41/2008, OM024:00/2008			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2009:3		ISSN 1458-6452	ISBN 978-952-466-845-3 (nid.) 978-952-466-846-0 (PDF)
Kokonaissivumäärä 58	Kieli suomi	Hinta 15,00 €	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Prima Oy		Kustantaja Oikeusministeriö	

## PRESENTATIONSBLAD

## JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum  
6.3.2009

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande	
Delgivningsarbetsgruppen		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
Ordförande: lagstiftningsrådet Tatu Leppänen Sekreterare: lagstiftningsrådet Kirsi Pulkkinen		Datum då organet tillsattes 29.5.2008	
Publikation (även den finska titeln) Delgivning i rättegång (Tiedoksianto oikeudenkäynnissä)			
Publikationens delar			
Referat			
<p>I propositionen föreslås att bestämmelserna om delgivning i rättegång ska ses över. Det föreslås ändringar av rättegångsbalken, lagen om rättegång i brottmål och lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer.</p> <p>Syftet är att effektivisera delgivningen i rättegång. Avsikten är att minska användningen av personlig stämmingsmannadelgivning i synnerhet i summariska fordringsmål.</p> <p>Det föreslås att telefondelgivning ska införas som ett allmänt delgivningssätt vid alla allmänna domstolar. Även stämning i summariska fordringsmål ska kunna delges per telefon. Också användningen av andra elektroniska medier vid delgivning kommer att utökas. Stämmingsmannadelgivningens subsidiära karaktär understryks.</p> <p>Delgivningen ska oftare än för närvarande kunna anförtros en part. Under vissa förutsättningar kan delgivningen då skötas även av partens ombud. En parts skyldighet att medverka till att delgivningen lyckas understryks.</p> <p>Det föreslås dessutom att rättegångsavgiften för tvistemål vars behandling upphör vid skriftlig förberedelse ska graderas enligt sättet för stämmingsdelgivning.</p>			
Nyckelord delgivning, rättegång, summariskt mål, stämmingsman			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-nummer, andra referensnummer) JM 8/41/2008, OM024:00/2008			
Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2009:3		ISSN 1458-6452	ISBN 978-952-466-845-3 (häft.) 978-952-466-846-0 (PDF)
Sidoantal 58	Språk finska	Pris 15,00 €	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Edita Prima Ab		Förlag Justitieministeriet	

## Oikeusministeriölle

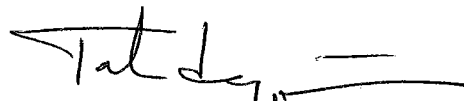
Oikeusministeriö asetti 29 päivänä toukokuuta 2008 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus tiedoksiantoa oikeudenkäynnissä koskevan sääntelyn tarkistamiseksi. Tavoitteena oli tiedoksiantojen tehostuminen tiedoksiantotapoja monipuolistamalla, tiedoksiannon vastaanottajan oikeusturvaa kuitenkin vaarantamatta. Työryhmän tehtävä koski erityisesti haasteen tiedoksiantoa summaarisissa asioissa, mutta ehdotukset saattoivat ulottua myös muihin asiaryhmiin ja asiakirjoihin. Työryhmän tehtävään ei kuulunut arvioida haasteen tavallisen postitiedoksiannon käyttöönottoa. Työryhmän oli laadittava ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin lainsäädäntöneuvos Tatu Leppänen oikeusministeriöstä ja jäseniksi kutsuttiin käräjätuomari Jarmo Kilpelä Vantaan käräjäoikeudesta, sittemmin ma. hovioikeudenneuvos Helsingin hovioikeudessa, osastosihteeri Taina Kivelä Tampereen käräjäoikeudesta, haastemies Martti Kola Helsingin käräjäoikeudesta, asianajaja Ulla Vuokila Suomen Asianajajaliiton edustajana ja ylitarkastaja Päivi Saukonoja oikeusministeriöstä. Työryhmän sihteeriksi määrättiin lainsäädäntöneuvos Kirsi Pulkkinen oikeusministeriöstä. Työryhmä on ottanut nimekseen tiedoksiantotyöryhmä.

Työryhmä on kokoontunut yhdeksän kertaa. Työnsä aikana työryhmä on kuullut asiantuntijoina puheenjohtaja Jyrki Lindströmiä Suomen Perimistoimistojen Liitto r.y.:stä, johtava lakimies Helena Lainetta Finanssialan Keskusliitosta, lakimies Jari Suurlaa Kulltajavirastosta, notaari Tuula Ruususta ja toimistos sihteeri Hannele Lehtistä Helsingin hovioikeudesta, hankepääällikkö Riku Jylhäkangasta ValtIT-johtamisyksiköstä valtiovarainministeriöstä ja tietohallintojohtaja Kari Kujasta oikeusministeriöstä.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä kunnioittavasti luovuttaa mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2009

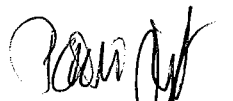
  
Tatu Leppänen

  
Jarmo Kilpelä

  
Taina Kivelä

  
Martti Kola

  
Ulla Vuokila

  
Päivi Saukonoja

  
Kirsi Pulkkinen



# SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	11
YLEISPERUSTELUT.....	12
1 Johdanto.....	12
2 Nykytila.....	12
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	12
Lainsäädäntö.....	12
Tiedoksianto summaarisissa asioissa käytännössä.....	14
Maksut ja kustannukset summaarisissa asioissa.....	17
2.2 Kansainvälinen vertailu.....	19
Ruotsi.....	19
Norja.....	20
Tanska.....	20
2.3 Nykytilan arviointi.....	20
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	22
3.1 Tavoitteet.....	22
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	22
Puhelintiedoksianto yleiseksi tiedoksiantotavaksi.....	22
Muiden sähköisten välineiden käyttäminen.....	24
Haastemiestiedoksiannon toissijaisuuden korostaminen.....	25
Asianosaisten asema tiedoksiannoissa.....	25
Oikeudenkäyntimaksujen porrastaminen.....	26
4 Esityksen vaikutukset.....	27
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	27
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	28
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	28
5 Asian valmistelu.....	29
5.1 Aikaisempi valmistelu.....	29
5.2 Esityksen valmistelu.....	29
6 Riippuvuus muista esityksistä.....	29
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	30
1 Lakiehdotusten perustelut.....	30
1.1 Oikeudenkäymiskaari.....	30
5 luku. Riita-asian vireillepano ja valmistelu.....	30
11 luku. Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä.....	31
17 luku. Todistelusta.....	36
25 luku. Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen.....	37
26 luku. Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa.....	37
1.2 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa.....	38
5 luku. Syytteen vireillepanosta.....	38
7 luku. Asianomistajan yksin ajaman rikosasian käsittelystä.....	38
1.3 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista.....	38

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	39
3 Voimaantulo.....	39
4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	39
LAKIEHDOTUKSET.....	41
ASETUSLUONNOS.....	47
LAGFÖRSLAG.....	48
BILAGA UTKAST TILL FÖRORDNING.....	54

## **Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien tiedoksiantoa koskevien säännösten muuttamisesta**

### **ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaaren, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain sekä tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain tiedoksiantoa koskevia ja siihen liittyviä säännöksiä. Esityksen tavoitteena on tiedoksiannon tehostuminen oikeudenkäynneissä. Tarkoituksena on erityisesti vähentää henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon käyttöä summaarisissa velkomusasioissa.

Puhelintiedoksianto ehdotetaan otettavaksi käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana kaikissa yleisissä tuomioistuimissa. Puhelimitse voitaisiin antaa tiedoksi myös haaste summaarisessa velkomusasiassa. Laissa säädettäisiin puhelintiedoksiannon toimittamisen edellytyksistä ja menettelystä siinä. Myös muiden sähköisten välineiden käyttöä tiedoksiannoissa laajennettaisiin. Haastemiestiedoksiannon toissijaisuutta korostettaisiin.

Asianosaisten itsensä asemaa tiedoksiannoissa vahvistettaisiin. Tiedoksiannosta huolehtiminen voitaisiin nykyistä useammin antaa asianosaiselle, ja asianosaisen asiamies voisi tällöin tietyin edellytyksin toimittaa tiedoksiannon. Asianosaisten velvollisuutta myötävaikuttaa tuomioistuimen tehtävänä olevan tiedoksiannon onnistumiseen korostettaisiin. Lisäksi kirjallisessa valmistelussa päättyvän riita-asian oikeudenkäyntimaksu ehdotetaan porrastettavaksi haasteen tiedoksiantotavan mukaan.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

## YLEISPERUSTELUT

### 1 Johdanto

Tiedoksiannolla oikeudenkäynnissä tarkoitetaan haasteen, kutsun tai muun asiakirjan saattamista asianosaisen tai muun henkilön, esimerkiksi todistajan, tietoon. Tiedoksiannolla on sekä periaatteellisesti että käytännössä suuri merkitys. Tiedoksiannolla toteutetaan asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi, joka on oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin keskeinen osa. Toisaalta tiedoksiantojen onnistuminen kohtuullisin ponnistuksin on tärkeää oikeudenkäyntien sujumuuden ja joutuisuuden kannalta. Tässä esityksessä arvioidaan nykyisten tiedoksiantoa koskevien säännösten toimivuutta sekä ehdotetaan tarvittaessa muutoksia lainsäädäntöön. Arvioinnin kohteena on erityisesti haasteen tiedoksianto niin sanotuissa summaarisissa asioissa.

### 2 Nykytila

#### 2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

##### Lainsäädäntö

Säännökset tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä sisältyvät oikeudenkäymiskaaren (OK) 11 lukuun. Luku uudistettiin vuoden 1993 alioikeus- ja siviiliprosessiuudistuksen yhteydessä (L 1056/1991, HE 16/1990 vp), jolloin tiedoksiannosta huolehtiminen riita-asioissa siirrettiin tuomioistuimen velvollisuudeksi. Sitä ennen haasteen tiedoksiannosta huolehtiminen riita-asioissa oli ollut kantajan velvollisuutena. Tuolloin otettiin myös käyttöön uusina tiedoksiantotapoina tiedoksianto postitse saanti- tai vastaanottotodistusta vastaan. Rikosprosessiuudistuksen yhteydessä vuonna 1997 säännökset saatettiin koskemaan myös rikosasioissa tapahtuvaa tiedoksiantoa (L 690/1997, HE 82/1995 vp). Tiedoksiantosäännöksiä sisältyy myös hovioikeutta koskevaan oikeudenkäymiskaaren 26 lukuun ja korkeinta oikeutta koskevaan 30 lukuun. Tiedoksiantoa riita-asioissa koskevia säännöksiä noudatetaan soveltuvin osin myös hakemusasioissa (OK 8 luvun 13 §).

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaan tiedoksiannosta huolehtiminen kuuluu tuomioistuimelle. Tuomioistuimella voi huolehtia tiedoksiannosta antamalla sen tuomioistuimen henkilökuntaan kuuluvan tai haastemiehen tehtäväksi (OK 11 luvun 1 §). Tuomioistuimella voi asianosaisen pyynnöstä antaa tiedoksiannosta huolehtimisen myös asianosaisen tehtäväksi, jos tuomioistuimella katsotaan siihen olevan perusteltua aihetta (OK 11 luvun 2 §). Jos rikosasiassa syyttäjä antaa haasteen, hän huolehtii myös haasteen ja kutsujen tiedoksiannosta (oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997), jäljempänä *rikosoikeudenkäyntilaki*, 5 luvun 19 §).

Tuomioistuimen huolehtiessa tiedoksiannosta se myös valitsee käytettävän tiedoksiantotavan. Lain mukaan ensisijainen tiedoksiantotapa on tiedoksianto postitse joko saanti- tai vastaanottotodistusta vastaan (jäljempänä *todisteellinen postitiedoksianto*, OK 11 luvun 3 §). Vastaanottotodistusta voidaan käyttää, jos voidaan olettaa, että vastaanotta-

ja saa tiedon asiakirjasta ja määräpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta.

Toissijaisesti tiedoksiannon toimittaa haastemies. Haastemiestiedoksiantoa käytetään, jos tiedoksiantoa ei ole saatu toimitetuksi tai voidaan pitää todennäköisenä, että sitä ei saada toimitetuksi postitiedoksiantona, tai jos siihen on muu erityinen syy. Haastemiestiedoksiantoa on käytettävä myös silloin, kun tiedoksiannosta huolehtiminen on uskottu asianosaiselle (OK 11 luvun 4 §), virallista syyttäjää lukuun ottamatta.

Haastemies toimittaa tiedoksiannon henkilökohtaisesti tiedoksiannon vastaanottajalle. Jos tämä ei onnistu, tiedoksianto voidaan toimittaa niin sanottuna sijaistiedoksiantona (OK 11 luvun 4 §). Sijaistiedoksiantoa voidaan käyttää, jos henkilöllä on Suomessa tiedossa oleva asuinpaikka ja olosuhteiden perusteella voidaan olettaa hänen välttelevän tiedoksiantoa. Tällöin tiedoksianto voidaan toimittaa luovuttamalla asiakirjat jollekin hänen kanssaan samaan talouteen kuuluvalla tai, jos hän harjoittaa liikettä, jollekin hänen palveluksessaan olevalle. Jollei ketään näistä henkilöistä tavata, tiedoksianto voidaan toimittaa luovuttamalla asiakirjat paikalliselle poliisiviranomaiselle. Haastemiehen on lähetettävä sijaistiedoksiannosta postitse ilmoitus tiedoksiannon vastaanottajalle hänen osoitteellaan (OK 11 luvun 7 §).

Edellä mainitut säännökset postitiedoksiannosta ja haastemiestiedoksiannosta koskevat Suomessa tapahtuvaa tiedoksiantoa. Luvun 8 §:ssä on säännös tiedoksiannon toimittamisesta ulkomaille. Säännöstä sovelletaan, kun tiedoksiannon vastaanottaja oleskelee ulkomailla ja hänen osoitteensa siellä on tiedossa. Tiedoksianto tapahtuu tällöin asianomaisten kansainvälisten sopimusten ja säädösten mukaisesti.

Jos tiedoksiannon vastaanottajan olinpaikasta ei voida saada tietoa, käytetään niin sanottua kuulutustiedoksiantoa (OK 11 luvun 9 §). Tällöin tuomioistuimella huolehtii tiedoksiannosta noudattaen luvun 10 §:ssä säädettyä menettelyä. Asiakirjasta julkaistaan ilmoitus virallisessa lehdessä.

Sijaistiedoksiantoa tai kuulutustiedoksiantoa ei voida käyttää, kun annetaan tiedoksi haaste vastaajalle rikosasiassa (OK 11 luvun 7 §:n 4 mom. ja 9 §:n 2 mom.).

Muun kuin haasteen tiedoksianto voidaan yleensä toimittaa myös lähettämällä asiakirja asianosaiselle postitse tavallisena kirjeenä (jäljempänä *tavallinen postitiedoksianto*) asianosaisen tuomioistuimelle ilmoittamaan osoitteeseen (OK 11 luvun 3a §). Asianosaisen velvollisuudesta ilmoittaa tuomioistuimelle osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää, säädetään oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa. Ilmoitus tuomioistuimen ratkaisun antamisesta saadaan lähettää postitse tavallisena kirjeenä, jollei muuta tiedoksiantotapaa pidetä tarpeellisena (OK 24 luvun 21 §). Edellä mainitut asiakirjat voidaan antaa asianosaiselle tiedoksi myös sähköisenä viestinä hänen ilmoittamallaan tavalla (Laki sähköisestä asiainnista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Asiakirja on annettava asianosaiselle henkilökohtaisesti tiedoksi joko todisteellisena postitiedoksiantona tai haastemiestiedoksiantona, jos asianosainen määrätään saapumaan tuomioistuimeen henkilökohtaisesti tai muuten suorittamaan jotakin henkilökoh-

taisesti (OK 11 luvun 16 §:n 4 mom.). Todistajan kutsun tiedoksiannosta on vastaava säännös oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 26 §:ssä. Näissä tilanteissa ei voida käyttää tavallista postitiedoksiantoa eikä myöskään sijais- tai kuulutustiedoksiantoa.

Jos tiedoksi annettava määräys tai päätös on ilmoitettu vastaanottajalle tuomioistuimen kansliassa tai istunnossa, hänen katsotaan tuolloin saaneen siitä tiedon (OK 11 luvun 6 §).

Hovioikeudessa muutoksenhakuasioissa käytettävistä tiedoksiantotavoista säädetään oikeudenkäymiskaaren 26 luvun 28 §:ssä. Hovioikeus saa lähettää kehotukset, kutsut ja ilmoitukset tavallisena kirjeenä asianosaisen viimeksi ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Kutsu pääkäsittelyyn annetaan kuitenkin tiedoksi todisteellisesti. Tällöin voidaan käyttää joko todisteellista postitiedoksiantoa, haastemiestiedoksiantoa tai puhelintiedoksiantoa.

Puhelintiedoksianto otettiin uutena tiedoksiantotapana käyttöön lokakuussa 2003 voimaan tulleella lainmuutoksella (381/2003). Puhelintiedoksiannossa kutsuttavalle kerrotaan kutsun sisältö puhelimitse. Tämän jälkeen puhelimitse tiedoksi annettu kutsu lähetetään kirjeenä tai sähköisenä viestinä kutsuttavan hovioikeudelle ilmoittamaan osoitteeseen, jollei se ole ilmeisen tarpeeton. Tuomioistuimen virkamiehen on tehtävä asiakirjoihin merkintä toimittamastaan tiedoksiannosta. Puhelintiedoksiantoa voidaan käyttää, jos asianosainen epäilyksettä näin saa tiedon kutsusta ja ymmärtää tiedoksiannon merkityksen. Muun kuin valittajan tai valitukseen vastanneen asianosaisen osalta edellytetään lisäksi, että kutsuttava suostuu tämän tiedoksiantotavan käyttämiseen.

Hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena käsittelemisissä asioissa noudatetaan soveltuvin osin käräjäoikeudessa sovellettavia tiedoksiantosäännöksiä (OK 27 luvun 1 ja 5 §).

Korkeimmassa oikeudessa suullisen käsittelyn kutsun tiedoksiannossa noudatetaan samoja säännöksiä kuin hovioikeudessa. Muut tiedoksiannot voidaan toimittaa postitse asianosaisen viimeksi ilmoittamaan osoitteeseen, jollei muuta tiedoksiantotapaa pidetä tarpeellisena (OK 30 luvun 24 §).

Tiedoksianto summaarisissa asioissa käytännössä

Käräjäoikeuksissa käsiteltävistä riita-asioista valtaosa on summaarisia, niin sanotulla suppealla haastehakemuksella vireille tulleita riita-asioita (OK 5 luvun 3 §). Ne ovat asioita, jotka koskevat tietyn määräistä saamista, hallinnan tai muun rikkoutuneen olosuhteen palauttamista tai häätöä ja joissa asia ei kantajan käsityksen mukaan ole riitainen.

Oikeusministeriön alustavien tilastojen mukaan vuonna 2008 tuli vireille 244 086 riita-asiaa, joista summaarisia asioita oli noin 96 prosenttia (233 366 asiaa). Summaarisia asioita tuli vireille noin 40 000 enemmän kuin vuonna 2007. Kasvua edellisestä vuodesta oli noin 20 prosenttia. Suurin lisäys kohdistui sähköisesti vireille tulleisiin asioihin, joita saapui 30 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Vuonna 2008 ratkaistiin 220 439 summaarisia asiaa eli lähes yhtä paljon kuin niitä saapui. Asioiden käsittelyaika ei asiämäärän kasvusta huolimatta pidentynyt. Keskimääräinen käsittelyaika oli 2,0 kuukautta

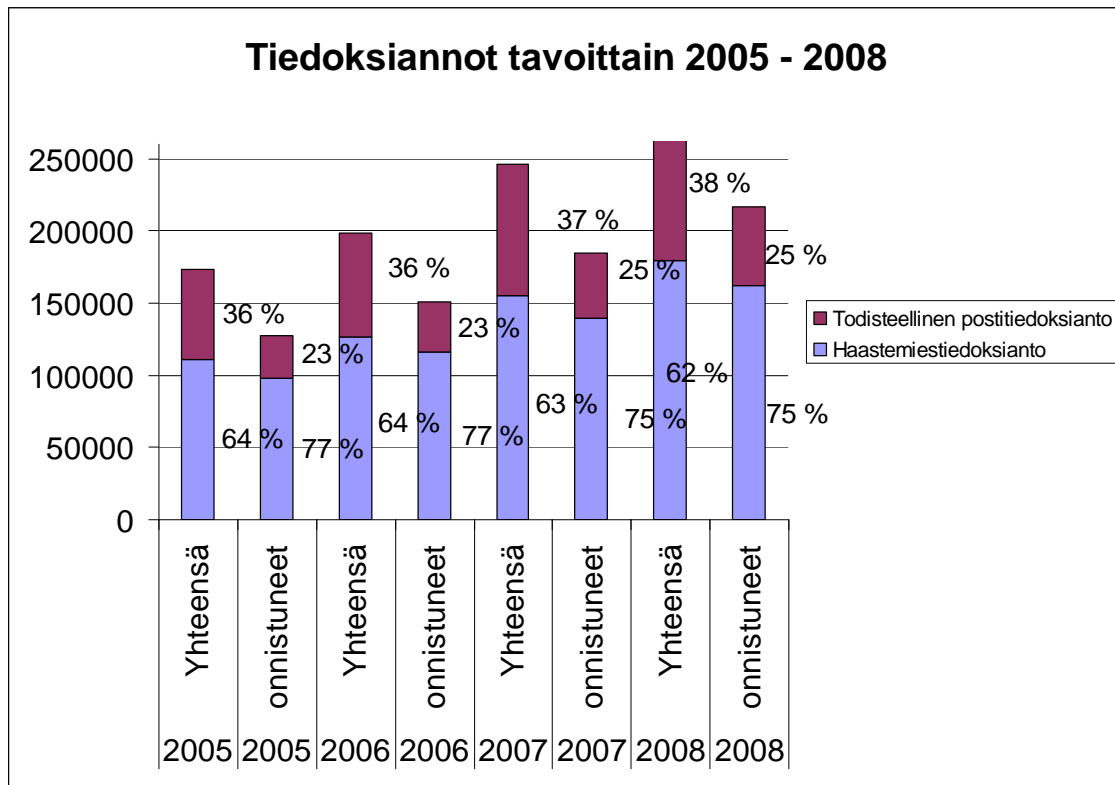
kuten edellisenä vuonna. Suurimmassa osassa käräjäoikeuksia käsittelyajan keskiarvo oli alle kaksi kuukautta.

Summaaristen asioiden käsittelyä käräjäoikeudessa on selvitetty laajemmin summaaristen asioiden kehittämistyöryhmän mietinnössä (*Riidattomien velkomusasioiden käsittelyn kehittäminen*, Oikeusministeriön työryhmämietintö 2006:15).

Summaarisissa asioissa haasteen tiedoksianto tapahtuu käytännössä pääsääntöisesti haastemiestiedoksiantona. Oikeusministeriön haastetilastojen mukaan vuoden 2007 aikana käräjäoikeuksissa tehtiin yhteensä 255 625 summaarisen asian tiedoksiantoyritystä, joista onnistuneiden tiedoksiantojen osuus oli 72,7 prosenttia eli 185 713 kappaletta. Onnistuneista tiedoksiannoista haastemiestiedoksiantojen osuus oli 75,1 prosenttia (139 487 kpl). Vastaanottotodistuksella toimitettujen tiedoksiantojen osuus oli 14,9 prosenttia (27 613 kpl) ja saantitodistuksella toimitettujen tiedoksiantojen osuus 9,6 prosenttia (17 785 kpl). Vastaavasti vuonna 2008 onnistuneista tiedoksiannoista (216 542 kpl) noin 75 prosenttia (162 188 kpl) antoi tiedoksi haastemies ja 25 prosenttia (54 354 kpl) onnistui postitiedoksiantona.

Haastemiehen hoidettavaksi annetut tiedoksiannot onnistuivat parhaiten. Vuonna 2007 haastemiehen hoidettavaksi annettiin 155 173 summaarisen asian tiedoksiantoa. Onnistuneiden haastemiestiedoksiantojen määrä oli 89,9 prosenttia tästä eli 139 487 kappaletta. Vastaanottotodistusta käytettäessä onnistumisprosentti oli 47,4 prosenttia (58 286 tiedoksiantoyritystä, 27 613 onnistunutta tiedoksiantoa) ja saantitodistusta käytettäessä 54,1 prosenttia (32 865 tiedoksiantoyritystä, 17 785 onnistunutta tiedoksiantoa). Merkitävä osa haastemiestiedoksiannoista on sijaistiedoksiantoja, edellä mainitun työryhmän selvityksen mukaan jopa 20 prosenttia tiedoksiannoista siviiliasioissa.

Tiedoksiantotapojen suhde on säilynyt viime vuosina varsin samanlaisena, vaikka asioiden määrä on kasvanut selvästi. Vuosina 2005–2008 haastemiestiedoksiantoa ja todisteellista postitiedoksiantoa (saantitodistus tai vastaanottotodistus) käytettiin oikeusministeriön haastetilastojen mukaan summaarisissa velkomusasioissa seuraavasti:



Tiedoksiannotavan käyttö summaarisissa asioissa vaihtelee huomattavasti eri kärjäoikeuksissa. Vuonna 2007 Jyväskylässä kaikkiaan noin 97 prosenttia tiedoksiannoista annettiin haastemiehen hoidettavaksi. Vastaavasti vähiten haastemiehen toimittamaa tiedoksiantoa käytettiin Lapin kärjäoikeudessa, jossa haastemiehen hoidettavaksi annettiin 37 prosenttia tiedoksiannoista. Tosin Jyväskylässä tiedoksiannot summaarisissa asioissa onnistuivat 91 prosenttisesti, kun vastaava luku Lapin kärjäoikeudessa oli 61 prosenttia. Vuonna 2007 esimerkiksi vastaanottotodistuksella toimitetun tiedoksiannon onnistuminen vaihteli eri kärjäoikeuksissa 30 prosentista 83 prosenttiin.

Myös postitiedoksiannotavan valinnassa on merkittäviä eroja kärjäoikeuksien välillä. Suurin osa kärjäoikeuksista käyttää pääasiallisena postitiedoksiannotapana vastaanottotodistusta. Osa näistä kärjäoikeuksista ei käytä saantitodistusta lainkaan. Sen sijaan muun muassa Helsingin, Espoon ja Tampereen kärjäoikeuksissa postitiedoksianto tapahtuu pääasiallisesti saantitodistuksen avulla. Näissä kärjäoikeuksissa vastaanottotodistuksen käyttö on hyvin vähäistä.

Työryhmä on selvittänyt erikseen syitä haastemiestiedoksiannon käyttöön summaarisissa asioissa seurannalla, joka toteutettiin Helsingin, Espoon, Vantaan, Tampereen ja Oulun kärjäoikeuksissa. Seurannan kohteena olivat kahden viikon ajanjaksona (10 – 21 marraskuuta 2008) kärjäoikeuteen saapuneet uudet summaariset asiat. Kunkin asian osalta kirjattiin ylös ensimmäiseen tiedoksiantoyritykseen valittu tiedoksiannotapa sekä syy tähän valintaan.



Mainittuna ajanjaksona Helsingin käräjäoikeuteen saapui 1572 uutta summaarisista asioita, joissa tiedoksiantotapana käytettiin saantitodistusta 1192 asiassa, vastaanottotodistusta 2 asiassa ja haastemiestä 378 asiassa. Vastaavasti Espoon käräjäoikeuteen saapui 478 asiaa, joissa käytettiin saantitodistusta 308 asiassa, vastaanottotodistusta 11 asiassa ja haastemiestä 159 asiassa. Vantaan käräjäoikeuteen saapui 535 asiaa, joissa käytettiin vastaanottotodistusta 190 asiassa ja haastemiestä 345 asiassa. Tampereen käräjäoikeuteen saapui 961 asiaa, joista 210 asiassa käytettiin saantitodistusta, 1 asiassa vastaanottotodistusta, 748 asiassa haastemiestä ja 2 asiassa muuta tiedoksiantotapaa. Oulun käräjäoikeuteen saapuneista 695 asiasta käytettiin vastaanottotodistusta 320 asiassa ja haastemiestä 375 asiassa. Siten suoraan haastemiestiedoksiintoon lähetettyjen asioiden osuus oli Helsingissä 24 prosenttia, Espoossa 33 prosenttia, Vantaalla 64 prosenttia, Tampereella 78 prosenttia ja Oulussa 54 prosenttia.

Seurannan perusteella todisteellisen postitiedoksiannon valintaan oli kaikissa näissä käräjäoikeuksissa kaksi pääasiallista syytä, muut syyt olivat yksittäisiä. Tiedoksiantotavaksi valittiin saantitodistus tai vastaanottotodistus, jos vastaajalla ei ollut muita velkomusasioita vireillä tai jos vastaajalla oli ollut aikaisemmin velkomusasioita, jotka olivat onnistuneet postitse. Menettelytavat eri käräjäoikeuksissa kuitenkin vaihtelivat näiden asioiden selvittämisen suhteen. Esimerkiksi Helsingin käräjäoikeudessa ei pääsääntöisesti tarkistettu, oliko vastaajalla muita asioita vireillä tai miten aikaisemmat tiedoksiannot olivat onnistuneet. Helsingin käräjäoikeudessa saantitodistus olikin ensisijainen tiedoksiantotapa, jota käytettiin 76 prosentissa uusista summaarisista asioista. Tampereen käräjäoikeudessa tarkistettiin sekä muiden velkomusasioiden vireillä olo että ainakin edellisen tiedoksiannon onnistuminen ennen tiedoksiantotavan valintaa. Tampereen käräjäoikeudessa saantitodistusten osuus oli vain 22 prosenttia uusista summaarisista asioista. Postitiedoksiannossa käytettiin joko saanti- tai vastaanottotodistusta käräjäoikeudessa valitun linjan mukaan.

Haastemiestiedoksiannosta käytettiin, jos vastaajalla oli ollut muita velkomusasioita, jotka eivät olleet onnistuneet postitse. Haastemiestiedoksiannosta käytettiin myös, jos uuden asian saapuessa vastaajalla jo oli muita velkomusasioita haastemiehellä tiedoksi annettavana. Haastemiehen tiedoksi annettavaksi annettiin myös vuokrasopimuksen purkua ja häätöä koskevat asiat sekä asiat, joissa vastaajana oli yritys. Muut syyt olivat vähemmän merkittäviä. Haastemiestiedoksiannosta käytettiin kaikissa seuratuissa käräjäoikeuksissa lähtökohtaisesti samoista syistä, vaikka haastemiestiedoksiantojen osuus kaikista tiedoksiannoista vaihteli käräjäoikeuksien välillä huomattavasti. Käräjäoikeuksien välisiin eroihin vaikutti erityisesti se, oliko aikaisempien tiedoksiantojen onnistumista tiedoksiantotapaa valittaessa tarkistettu. Vantaan, Tampereen ja Oulun käräjäoikeuksissa suurin yksittäinen syy haastemiestiedoksiannon valintaan oli aikaisempien postitiedoksiantojen epäonnistuminen, kun Helsingin käräjäoikeudessa haastemiestiedoksianto valittiin tästä syystä vain noin 2 prosentissa uusista summaarisista asioista.

Maksut ja kustannukset summaarisissa asioissa

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993; jäljempänä *tuomioistuinmaksulaki*) 3 §:n mukaan kirjallisessa valmistelussa päättyvän riita-asian käsittelystä peritään valtiolle 79 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksu on sama riippumatta siitä, millä tavoin haaste asiassa

on annettu tiedoksi. Jos kuitenkin haaste joudutaan kuuluttamaan virallisessa lehdessä tai antamaan tiedoksi ulkomailla, siitä aiheutuvat erilliset kustannukset peritään erikseen (tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (925/2008) 10 §; jäljempänä *tuomioistuinmaksuasetus*). Oikeudenkäyntimaksun maksaa kantaja. Maksu peritään siinä yhteydessä, kun asiassa annettu ratkaisu, yleensä yksipuolinen tuomio, toimitetaan kantajalle.

Tuomioistuinmaksuasetuksen 4 §:n mukaan haastemiehen suorittamasta tiedoksiannosta siitä annettavine todistuksineen, samoin kuin tiedoksiantoyrityksestä, peritään toimitusmaksua 30 euroa. Maksu peritään esimerkiksi silloin, kun haasteen tiedoksianto on poikkeuksellisesti annettu asianosaisen huolehdittavaksi.

Jos summaarinen asia päättyy vastaajaa vastaan annettavaan yksipuoliseen tuomioon, vastaaja on oikeudenkäymiskaaren 21 luvun mukaisesti velvollinen korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut. Luvun 8 c §:n mukaan velkomusta tai häätöä koskevassa asiassa, joka ratkaistaan valmistelua jatkamatta yksipuolisella tuomiolla, tuomioistuimen tulee viran puolesta arvioida tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrä. Kulujen määrästä näissä asioissa määrätään tarkemmin oikeusministeriön asetuksessa vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa (1311/2001, jäljempänä *oikeudenkäyntikuluasetus*). Jos velan pääoma on enintään 250 euroa, kulukorvauksen perustaksa on 210 euroa, ja jos pääoma on suurempi tai jos kyseessä on häätö, perustaksa on 243 euroa (asetuksessa 836/2008). Jos asia on tavanomaista vaativampi, noudatetaan korkeita taksoja, jotka ovat vastaavasti 292 ja 330 euroa. Taksat sisältävät muun muassa oikeudenkäyntimaksun.

Lisäksi kantajalla on oikeus saada vastaajalta korvaus yksityisestä perinnästä aiheutuneista perintäkuluistaan saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 10 – 10 c §:n mukaisesti. Jos kuitenkin vastaaja on maksukyvytön, oikeudenkäynti- ja perintäkulut voivat lopulta tosiasiallisesti jäädä kantajan vahingoksi.

Oikeudenkäyntimaksulla katetaan valtiolle summaarisen asian käsittelystä aiheutuvia kustannuksia, joita ovat muun muassa haasteen tiedoksiannosta aiheutuvat kustannukset. Kansliatyön määrässä ei ole merkittävää eroa siinä suhteessa, käytetäänkö asiassa todisteellista postitiedoksiantoa vai haastemiestiedoksiantoa. Asia tosin tulee uudelleen käsiteltäväksi, jos postitiedoksiantoyritys epäonnistuu. Postitiedoksiannosta aiheutuu postituskustannuksia: e-kirje, johon liittyy saantitodistus, maksaa sivumäärästä riippuen noin 6 euroa, ja e-kirje, jossa on vastaanottotodistus, alle euron.

Haastemiestiedoksiannosta aiheutuu selvästi suuremmat kustannukset. Käräjäoikeuksien haastemiesten toimenpidepalkkio toimitetusta tiedoksiannosta on lokakuusta 2008 lukien 2,22 euroa. Vuonna 2007 yhteensä 270 haastemieshenkilötyövuodesta arviolta 203 (75 %) sitoutui tiedoksi antamiseen. Tiedoksiantoja ja -yrityksiä oli kaikkiaan 331 140 kappaletta. Noin 47 % tästä työstä (155 173 kappaletta), tosin sanoen 95 haastemieshenkilötyövuotta, aiheutui summaarisista asioista. Haastemiesten palkoista, toimenpidepalkkioista ja matkakustannuksista aiheutui vastaavasti vuonna 2008 yhteensä

noin 4,5 miljoonan euron kustannukset summaarisissa asioissa. Näiden lukujen perusteella laskettuna yhden summaarisen asian haastemiestiedoksiannon kustannukset olivat noin 23 euroa.

## 2.2 Kansainvälinen vertailu

### Ruotsi

Ruotsissa on tiedoksiantoa koskeva erityislaki (*delgivningslagen*, tiedoksiantolaki), jota sovelletaan sekä tuomioistuimen että muun viranomaisen suorittamaan tiedoksiantoon. Tarkempia säännöksiä tiedoksiannosta on tiedoksiantoasetuksessa (*delgivningsföreläggning*). Tiedoksiannosta huolehtii viranomainen, mutta asianosaisen pyynnöstä tiedoksiannosta huolehtiminen voidaan antaa myös asianosaisen tehtäväksi. Jos asianosainen ei viranomaisen asettamassa määräajassa toimita viranomaiselle todistusta tiedoksiannosta, viranomaisen on itse huolehdittava tiedoksiannosta viipymättä.

Viranomaisen huolehtiessa tiedoksiannosta viranomainen päättää tiedoksiantotavasta. Tiedoksiantoasetuksen mukaan viranomaisen tulee pyrkiä käyttämään sellaista tiedoksiantotapaa, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän vaivaa ja kustannuksia viranomaiselle ja tiedoksiannon vastaanottajalle.

Tiedoksiantotavoista säädetään tiedoksiantolain 3 §:ssä. Kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä, tiedoksianto tapahtuu ensisijaisesti postitse vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan (tavallinen tiedoksianto, *ordinär delgivning*). Mikäli vastaanottotodistusta ei palauteta, tuomioistuimen tulee soveltuvalla tavalla, esimerkiksi kirjeellä tai puhelimitse, muistuttaa vastaanottajaa todistuksen palauttamisesta.

Jos on syytä olettaa, ettei vastaanottotodistusta tulla palauttamaan, tiedoksianto voidaan toimittaa erityisenä postitiedoksiantona (*särskild postdelgivning*). Tällöin asiakirja lähetetään vastaanottajalle postitse. Postinkantaja vie kirjeen vastaanottajalle henkilökohtaisesti ja kirjoittaa todistuksen tiedoksiannon tapahtumisesta.

Tuomioistuin voi antaa tiedoksi kutsun, ilmoituksen tai muun asiakirjan, joka ei ole laaja tai vaikeaselkoinen, käyttämällä tiedoksiantotapana puhelintiedoksiantoa (*telefondelgivning*). Puhelintiedoksiannossa asiakirjan sisältö luetaan puhelimesta sille, jolle se on annettava tiedoksi. Puhelinkeskustelun jälkeen asiakirja lähetetään hänelle postitse. Puhelintiedoksiantoa ei voida käyttää annettaessa tiedoksi haastehakemusta tai muuta asiakirjaa, jolla asia pannaan viranomaisessa vireille.

Haastemiestiedoksiantoa saadaan käyttää, jos tiedoksiantoa ei voida toimittaa postitse tai puhelimitse. Lähtökohtana siten on, että ensimmäisessä tiedoksiantoyrityksessä käytetään tiedoksiantotapana tavallista tiedoksiantoa. Haastemiestiedoksiantoa käytetään, jos tavallinen tiedoksianto on epäonnistunut tai jos viranomaisella aikaisempien tietojensa perusteella on aihetta olettaa, ettei tavallinen tiedoksianto tule onnistumaan.

Tiedoksiantolaissa säädetään myös yksinkertaistetusta tiedoksiannosta, joka vastaa suomalaista kirjetiedoksiantoa (tiedoksiantolain 3a §). Yksinkertaistetussa tiedoksiannossa asiakirja lähetetään tiedoksiannon vastaanottajalle postitse hänen viimeiseen tunnettuun osoitteeseensa. Lisäksi vastaanottajalle lähetetään vähintään päivää myöhemmin ilmoitus siitä, että asiakirja on lähetetty hänelle. Yksinkertaistettua tiedoksiantoa voidaan käyttää vain vireillä olevissa asioissa, joissa asianosaiselle on etukäteen ilmoitettu tämän tiedoksiantotavan käyttämisestä.

### Norja

Norjassa tuomioistuin huolehtii oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiannosta vastapuolelle (*tvisteloven* 12 luvun 4 §). Tiedoksiantoa koskevia menettelysääntöksiä on tuomioistuinlaissa (*domsstoloven*, 9 luku). Tiedoksianto voidaan toimittaa postitiedoksiantona vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan (*domsstoloven* 163 a §). Tuomioistuin voi velvoittaa valittajan tai hakijan hankkimaan vastapuolen osoitteen. Jos vastaanottotodistusta ei palauteta, käytetään haastemiestiedoksiantoa (*domsstoloven* 165 §). Haastemiestiedoksianto toimitetaan vastaanottajalle henkilökohtaisesti, mieluiten hänen asunnolla tai pysyvällä työpaikallaan. Jos henkilöä ei tavata hänen asunnoltaan tai pysyvältä työpaikaltaan, tiedoksianto voidaan toimittaa sijaistiedoksiantona jollekin samaan talouteen kuuluvalla tai hänen palveluksessaan olevalle henkilölle tai työnantajalle (*domsstoloven* 168-170 §).

### Tanska

Tanskassa tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä säädetään prosessilaisissa (*retsplejeloven*). Tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta ja päättää tiedoksiantotavasta. Tiedoksiantotavoista säädetään prosessilain 155 §:ssä. Tiedoksianto voi tapahtua kirjetiedoksiantona (*brevforkyndelse*) vastaanottotodistusta vastaan, sähköisenä tiedoksiantona (*digital forkyndelse*), postitiedoksiantona saantitodistusta vastaan (*postforkyndelse*) tai haastemiestiedoksiantona. Tiedoksianto tulee toimittaa vastaanottajalle henkilökohtaisesti. Jos tiedoksiannon vastaanottajaa ei tavata, tiedoksianto voidaan toimittaa myös jollekin hänen talouteensa kuuluvalla tai hänen palveluksessaan olevalle henkilölle tai työnantajalle (*retsplejeloven* 157 §).

Sähköinen tiedoksianto edellyttää, että tiedoksiannon vastaanottaja allekirjoituksellaan vahvistaa tiedoksiannon tapahtumisen. Vastaanottaja joko lähettää vahvistuksen sähköisesti käyttämällä sähköistä allekirjoitusta tai palauttaa allekirjoittamansa vahvistuksen postitse (*retsplejeloven* 156 a §). Sähköistä tiedoksiantoa koskevat uudet säännökset tulevat voimaan erikseen määrättävänä ajankohtana.

## 2.3 Nykytilan arviointi

Edellä jaksossa 2.1 selostetuista tiedoista ilmenee, että henkilökohtainen haastemiestiedoksianto on käytännössä muodostunut summaarisissa asioissa pääsääntöiseksi haasteen tiedoksiantotavaksi. Näistä asioista noin puolet toimitetaan suoraan haastemiehille tiedoksi annettavaksi, postitiedoksiantoa ensin yrittämättä, ja noin kolme neljäsosaa asioista antaa tiedoksi haastemies. Tilanne ei vastaa nykyistä lainsäädäntöä, jonka mukaan

haastemiestiedoksianto on vasta toissijainen tiedoksiantotapa. Haastemiestiedoksianto on raskas ja kallis menettely, erityisesti summaaristen asioiden laatuun nähden. Summaarisissa asioissa tulisi nykyistä useammin ensin yrittää muuta tiedoksiantotapaa ja vasta toissijaisesti turvautua haastemiestiedoksiantoon.

Nykyinen käytäntö on lisäksi epäyhtenäinen. Käräjäoikeuksien välillä on huomattavia eroja siinä suhteessa, missä määrin haastemiestiedoksiantoa käytetään summaarisissa asioissa. Erot eivät selity esimerkiksi käräjäoikeuksien koolla, vaan käräjäoikeuksissa noudatettava käytäntö on eri syistä muodostunut erilaiseksi. Toteutetun seurannan mukaan pääsyyt suoran haastemiestiedoksiannon käyttöön olivat eri käräjäoikeuksissa samat, mutta kriteerien soveltaminen vaihteli. Merkittävin ero oli siinä, missä määrin aikaisempien postitiedoksiantoyritysten epäonnistuminen vaikutti tiedoksiantotavan valintaan uudessa asiassa. Käytäntöjä tulisi yhtenäistää siten, että eniten haastemiestiedoksiantoa käyttävissä käräjäoikeuksissa yritettäisiin nykyistä useammin ensin muita tiedoksiantotapoja.

Oikeudenkäymiskaaren nykyinen 11 luku ei tunne sen paremmin puhelimitse kuin muutakaan sähköistä viestintävälinettä käyttäen tapahtuvaa tiedoksiantoa. Puhelintiedoksianto koskee nykyisin vain kutsun tiedoksiantoa muutoksenhakuasteissa 26 luvun erityissäännösten perusteella. Puhelintiedoksiannosta on kertynyt myönteisiä kokemuksia hovioikeuksissa. Työryhmän saamien tietojen mukaan puhelintiedoksiannot ovat onnistuneet varsin hyvin eikä oikeusturvaongelmia ole ilmennyt. Menettely on koettu sujuvaksi. Jo mainittuja erityissäännöksiä koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 83/2001 vp s. 18) todettiin, että puhelintiedoksiannosta saatujen kokemusten perusteella voitaisiin myöhemmin harkita tämän tiedoksiantotavan laajentamista myös muihin tuomioistuimiin. Puhelimen käyttöä on muutoinkin viime vuosina lisätty oikeudenkäynneissä. Puhelintiedoksianto tulisikin ottaa käyttöön myös käräjäoikeuksissa. Sen käyttöalaa ja edellytyksiä tulee kuitenkin harkita.

Tiedoksianto muuta sähköistä viestintävälinettä käyttäen perustuu sähköistä asiointia viranomaistoiminnassa koskevaan lakiin. Lain 18 §:ssä tarkoitettua todisteellista sähköistä tiedoksiantoa ei käytännössä nykyisin yleisissä tuomioistuimissa käytetä. Sen sijaan lain 19 §:ssä tarkoitettua muuta (tavallista) sähköistä tiedoksiantoa voidaan yleensä käyttää, jos asianosainen on ilmoittanut prosessiosoitteeseen sähköisen osoitteen. Tiedoksianto tapahtuu tällöin käytännössä sähköpostitse tai telekopiona. Sähköisten välineiden käytön merkittävä laajentaminen nykyisestä saattaa tiedoksiannoissa olla vaikeaa. Erityisesti summaaristen asioiden vastaajilla ei usein edes ole tarvittavia sähköisiä välineitä käytössään.

Asianosaisten itsensä mahdollisuuksiin ja tehtäviin tiedoksiannoissa ja niiden onnistumisessa tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Mahdollisuutta antaa tiedoksiannosta huolehtiminen asianosaiselle ei nykyisin juuri käytetä, ja ainoa asianosaisen käytettävissä oleva tiedoksiantotapa on tällöin haastemiestiedoksianto. Myös asianosaisen velvollisuutta myötävaikuttaa tuomioistuimen tehtävänä olevien tiedoksiantojen onnistumiseen tulisi terävöittää. Samaan suuntaan voitaisiin vaikuttaa taloudellisilla kannustimilla.

### 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

#### 3.1 Tavoitteet

Tämän esityksen tavoitteena on tiedoksiantojen tehostuminen oikeudenkäynneissä. Tarkoitus on, että asiakirjoja voitaisiin antaa tiedoksi vähemmän raskaalla menettelyllä kuin nykyisin. Erityisesti tavoitteena on vähentää henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon käyttöä summaarisissa asioissa.

Tavoitteeseen pyrittäisiin monipuolistamalla tuomioistuinten käytettävissä olevia tiedoksiantotapoja. Kussakin asiassa pitäisi voida valita tilanteeseen parhaiten soveltuva tiedoksiantotapa. Erityisesti puhelin ja muut sähköiset viestintävälineet tulisi ottaa aiempaa laajempaan käyttöön tiedoksiannoissa. Myös asianosaisten itsensä asemaa tulisi vahvistaa.

Ehdotettavat keinot eivät sinänsä helpota tiedoksiantoa vaikeissa tapauksissa. Esimerkiksi rikosasiassa haasteen tiedoksianto pakoilevan vastaajan tavoittaminen jäisi edelleen haastemiehen ja poliisin tehtäväksi. Ehdotettavat keinot kuitenkin keventäisivät tavanomaisia tiedoksiantotehtäviä, mikä vapauttaisi resursseja vaikeiden tapausten hoitamiseen. Tämä edistäisi oikeudenkäyntien sujuvuutta ja joutuisuutta yleisemminkin. Tiedoksiantojen onnistuminen on tärkeää esimerkiksi rikosasioiden pääkäsittelyjen peruuntumisten välttämiseksi.

Toisaalta uusia keinoja harkittaessa on otettava huomioon useita reunaehdoja. Erityisesti on huolehdittava tiedoksiannon vastaanottajan oikeusturvasta. Oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin kuuluvan asianosaisen oikeuden tulla kuulluksi on toteuduttava. Sähköisten viestintävälineiden osalta on otettava huomioon muun muassa tietoturvaan liittyvät näkökohdat. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota keinoista osapuolille mahdollisesti aiheutuviin kustannuksiin.

#### 3.2 Keskeiset ehdotukset

Puhelintiedoksianto yleiseksi tiedoksiantotavaksi

Keskeisimpänä uudistuksena ehdotetaan, että puhelintiedoksianto otetaan käyttöön yleisenä tiedoksiantotapana. Tästä säädettäisiin oikeudenkäymiskaaren 11 lukuun otettavassa uudessa 3 b §:ssä. Vastaavasti vain kutsua muutoksenhakuasteissa koskevat nykyiset erityissäännökset 26 luvun 28 §:ssä kumottaisiin. Uusi säännös koskisi kaikkia yleisiä tuomioistuimia ja kaikkia asiaryhmiä. Säännös tulisi sovellettavaksi myös erityistuumioistuimissa siltä osin kuin niissä sovelletaan mainitun luvun säännöksiä.

Puhelintiedoksianto ei varmuutensa kannalta eroa olennaisesti haastemiestiedoksiannosta. Tiedoksiannon vastaanottajaan saadaan puhelimitse reaaliaikainen suullinen yhteys. Vastaanottajan henkilöllisyys pystytään myös puhelimitse varmistamaan kysymysten avulla. Todisteelliseen postitiedoksiantoon verrattuna puhelintiedoksiannon etuna on, että asiaa voidaan selittää vastaanottajalle myös vapaamuotoisesti ja vastata hänen mah-

dollisiin kysymyksiinsä. Vastaanottaja saattaa olla esimerkiksi sellainen ylivelkaantunut henkilö, jonka kyky asioiden hallintaan on heikentynyt.

Ehdotuksen mukaan puhelintiedoksiantoa voitaisiin käyttää lähtökohtaisesti kaikenlaisien asiakirjojen tiedoksiannossa. Puhelimitse voitaisiin antaa tiedoksi esimerkiksi kutsu todistajalle sakon uhkineen. Työryhmä on kuitenkin erikseen harkinnut, voitaisiinko puhelimitse antaa tiedoksi myös haaste ja siihen liittyvä haastehakemus. Haasteen tiedoksianto vastaajalle on merkittävin tiedoksianto oikeudenkäynnissä. Lisäksi jo haastehakemuksen laajuus ja laatu yleensä estäisi sen tiedoksiannon puhelimitse. Tämän vuoksi haastetta ei ehdotuksen mukaan yleensä voitaisi antaa tiedoksi puhelimitse.

Poikkeuksena mainitusta pääsäännöstä ehdotetaan, että haaste voitaisiin antaa tiedoksi puhelimitse summaarisessa asiassa, joka koskee tietyn määräistä saamista. Nämä ovat kantajan riidattomaksi ilmoittamia velkomusasioita, joissa on kyse lähinnä ulosottoperusteen hankkimisesta täytäntöönpanoa varten. Jos vastaaja ei vastaa kanteeseen, asia päättyy yksipuoliseen tuomioon, minkä jälkeenkin vastaajalla on mahdollisuus hakea takaisinsaantia. Sisällöltään summaaristen asioiden haastehakemukset ovat yleensä varsin suppeita ja yksinkertaisia. Toisaalta summaaristen velkomusasioiden saaminen puhelintiedoksiannon piiriin on tärkeää esityksen tavoitteiden kannalta.

Selvää toisaalta on, ettei puhelintiedoksianto tule kaikissa tilanteissa kyseeseen. Lakiin otettaisiin säännökset niistä edellytyksistä, joiden perusteella tapauskohtaisesti harkittaisiin, voidaanko asiakirja antaa tiedoksi puhelimitse. Puhelintiedoksiannon soveltuvuutta olisi harkittava asiakirjan laajuuteen ja laatuun nähden. Tiedoksianto puhelimitse edellyttäisi vastaanottajan suostumusta. Tiedoksiannon toimittajalle ei myöskään saisi jäädä epäilystä siitä, onko vastaanottaja tosiasiaissa saanut tiedon ja ymmärtänyt sen. Jos edellytykset täyttyvät, puhelintiedoksiantoa voitaisiin käyttää ensisijaisena tiedoksiantotapana yrittämättä ensin todisteellista postitiedoksiantoa.

Puhelintiedoksianto toimitettaisiin siten, että asiakirjan vastaanottajan kannalta merkityksellinen sisältö kerrotaan hänelle puhelimitse. Lisäksi vastaanottajan oikeusturvan vuoksi, täydentävänä toimenä asiakirja lähetettäisiin vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen postitse tai sähköisenä viestinä. Vahvistuksen lähettäminen on tarpeen myös tiedoksiantotavan kansainvälisen hyväksyttävyyden kannalta, koska riidattomia saatavia koskevat Euroopan yhteisön asetukset eivät tunne pelkkää puhelintiedoksiantoa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 805/2004 riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta, 13 ja 14 artikla; asetus N:o 1896/2006 eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta, 13 ja 14 artikla). Ehdotuksen mukaan kirjallisesta tai sähköisestä vahvistuksesta voitaisiin luopua vain, jos se on erityisestä syystä ilmeisen tarpeeton.

Puhelintiedoksiannon toimittaisi virkavastuullaan käräjäoikeuden haastemies tai asianomaisen tuomioistuimen virkamies, esimerkiksi hovioikeuden kansliahenkilökuntaan kuuluva. Siten esimerkiksi summaarisen velkomusasian haasteen voisi antaa puhelimitse tiedoksi joko asian kirjaava ja haasteen antava henkilö itse tai haastemies. Työnjako voitaisiin järjestää käräjäoikeuksissa tavalla, joka on käytännössä mahdollisimman toimiva. Työryhmä suhtautuu myönteisesti eräissä käräjäoikeuksissa parhaillaan käynnissä oleviin kokeiluihin, joiden tavoitteena on parantaa työnjakoa ja -organisointia tiedok-

siannoissa antamalla haastemiehille aiempaa enemmän vastuuta tiedoksiantotavan valinnassa.

#### Muiden sähköisten välineiden käyttäminen

Myös muita sähköisiä viestintävälineitä kuin puhelinta tulisi käyttää nykyistä enemmän tiedoksiannoissa. Sähköisen tiedoksiannon merkittävä laajentaminen nykyisestä on kuitenkin käytännössä hankalaa. Erityisesti summaarisissa asioissa sähköinen asiointi on hyvin toimiva ratkaisu kantajan ja käräjäoikeuden välisessä tiedonkulussa. Sen sijaan haasteen sähköinen tiedoksianto vastaajalle on selvästi vaikeampaa. Vastaajilla ei usein ole tarvittavia sähköisiä välineitä käytössään tai niistä ei ainakaan ole käräjäoikeudella tietoa. Vastaajat eivät myöskään välttämättä ole halukkaita aktiivisesti myötävaikuttamaan tiedoksiantojen onnistumiseen. Vastaajat saattavat olla ylivelkaantuneita, jopa syrjäytyneitä ihmisiä, jotka ovat menettäneet asioidensa hallinnan.

Esityksessä ehdotetaan, että vastaanottotodistusta vastaan tapahtuva todisteellinen tiedoksianto voitaisiin toteuttaa myös sähköisesti. Tätä koskeva säännös lisättäisiin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 §:ään. Nykyisen lain mukaan tiedoksi annettava asiakirja, johon liittyy palautettava vastaanottotodistus, voidaan lähettää vastaanottajalle vain kirjeellä postitse. Ehdotuksen mukaan asiakirja voitaisiin lähettää myös sähköisenä viestinä, käytännössä lähinnä sähköpostitse tai telekopiona. Vastaanottaja voisi vastaavasti palauttaa täyttämänsä vastaanottotodistuksen sähköisessä muodossa, esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona. Vastaanottajan oikeusturvan kannalta asiakirjojen ja vastaanottotodistuksen lähettäminen sähköisesti ei juuri eroa niiden lähettämisestä postitse. Myös sähköposti voidaan lähettää tietoturvalisella tavalla.

Asiakirjat pitäisi lähettää vastaanottajan ilmoittamalla tavalla, esimerkiksi tämän ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Asiakirjoja ei voitaisi lähettää muuhun tiedossa olevaan tai selville saatuun sähköiseen osoitteeseen. Ei voida pitää hyväksyttävänä, että esimerkiksi summaarisen asian haaste voitaisiin lähettää johonkin sähköpostiosoitteeseen ilman, että vastaanottaja on itse ilmoittanut sen käyttökelpoisuudesta. Sähköpostiosoite saattaa olla esimerkiksi työntekijöiden tai asukkaiden yhteiskäytössä. Rajoitus tosin vähentää tiedoksiantotavan käyttökelpoisuutta, koska vastaajaan on ensin otettava esimerkiksi sähköpostitse yhteyttä suostumuksen saamiseksi osoitteen käyttämiseen.

Valtiovarainministeriön johdolla on käynnissä valtionhallinnon yhteinen asiointitilihanke. Tarkoituksena on, että myös oikeushallinto tulee lähitulevaisuudessa mukaan asiointitiliin. Työryhmä suhtautuu hankkeeseen myönteisesti ja katsoo, että asiointitili avaisi uusia mahdollisuuksia myös tiedoksiantoon. Saatujen tietojen perusteella asiointitilillä voitaisiin toteuttaa todisteellinen sähköinen tiedoksianto. Toisaalta myös asiointitiliä koskevat ne edellä mainitut käytännön ongelmat, jotka rajoittaisivat sen käytettävyyttä haasteiden tiedoksiannossa. Koska asiointitili koskisi koko valtionhallintoa, myös siihen liittyviä tiedoksiantokysymyksiä tulisi tarkastella kokonaisuutena. Asiointitilihankkeen tässä vaiheessa työryhmä ei pidä tarkoituksenmukaisena tehdä sitä koskevia säännöselähdöksiä.



## Haastemiestiedoksiannon toissijaisuuden korostaminen

Esityksen tavoitteen mukaisesti haastemiestiedoksiannon toissijaisuutta korostettaisiin tiukentamalla haastemiestiedoksiannon toimittamisen edellytyksiä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 4 §:ssä. Ehdotuksen mukaan tiedoksianto saanti- tai vastaanottotodistusta vastaan, joko kirjeitse tai sähköisenä viestinä, säilyisi ensisijaisena tiedoksiantotapana. Myös ehdotettava puhelintiedoksianto olisi näiden rinnalla käytettävä ensisijainen tiedoksiantotapa silloin, kun sen erityisedellytykset täyttyvät. Työryhmän mielestä puhelintiedoksiantoa tulisi käyttää varsin laajasti uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Haastemiestiedoksiantoa voitaisiin ehdotuksen mukaan käyttää vain, jos ensin on yritetty todisteellista posti- tai sähköistä tiedoksiantoa tai/ja puhelintiedoksiantoa, eikä tiedoksianto ole onnistunut. Suoran haastemiestiedoksiannon kynnystä korotettaisiin. Nykyisen säännöksen mukaan haastemiestiedoksianto voidaan toimittaa, jos voidaan pitää todennäköisenä, ettei tiedoksiantoa saada muulla tavoin toimitetuksi. Ehdotuksen mukaan muun tiedoksiantotavan epäonnistumisen pitäisi olla ilmeistä. Suoraan haastemiestiedoksiantoon voitaisiin mennä myös, jos siihen on muu painava syy, esimerkiksi tilanteen kiireellisyys.

## Asianosainten asema tiedoksiannoissa

Nykyisin tiedoksiannosta huolehtiminen on lähes yksinomaan tuomioistuimen tehtävä. Viran puolesta tapahtuvaan tiedoksiantoon siirryttiin vuoden 1993 siviiliprosessi uudistuksen yhteydessä, jolloin muutosta perusteltiin tiedoksiannon nopeudella ja varmuudella sekä asianosaisille aiheutuvan työn vähentymisellä. Uudistuksen katsottiin parantavan kansalaisten oikeusturvaa ja lisäävän heidän tasavertaisuuttaan (HE 16/1990 vp s. 3). Toisaalta on selvää, että tuomioistuinten työmäärää ja valtiolle aiheutuvia kustannuksia voitaisiin vähentää, jos tiedoksianto voitaisiin nykyistä laajemmin antaa asianosaisten itsensä tehtäväksi, erityisesti summaarisissa velkomusasioissa.

Työryhmä katsoo kuitenkin, ettei tiedoksiantoa ole perusteltua ainakaan tällä hetkellä merkittävässä määrin siirtää asianosaisten tehtäväksi. Vuoden 1993 uudistuksen perustelut ovat edelleen ajankohtaisia. Työryhmän kuulemat ammattimaisten velkojien edustajat eivät myöskään ole olleet halukkaita ottamaan haasteiden tiedoksiantoa laajasti hoitaakseen. Merkittävin ongelma olisivat muutoksesta velallisille aiheutuvat kustannukset. Tiedoksiantojen siirtäminen velkojille lisäisi perintäkuluja, jotka perittäisiin velallisilta. Velallisten kulurasituksen kasvattaminen ei olisi oikeusministeriön maksuhäiriöpolitiikan tavoitteiden mukaista. Monessa tapauksessa perintäkulojen kasvu olisi epäsuhteessa perittävän saatavan suuruuteen nähden. Haasteiden laajamittaista tiedoksiantoa velkojien toimesta haittaisi myös se, että tiedoksianto voidaan toimittaa vasta sen jälkeen, kun haastehakemus on jo toimitettu käräjäoikeudelle ja tämä on antanut haasteen. Järjestelmä aiheuttaisi edestakaista asiakirjaliikennettä velkojien ja käräjäoikeuksien välillä. Tämän välttämiseksi olisi uudistettava nykyisen summaarisen velkomusprosessin rakenne, mikä vaikuttaa ylimitoitetulta toimenpiteeltä.

Työryhmän mielestä mahdollisuutta antaa tiedoksiannosta huolehtiminen asianosaiselle tulisi kuitenkin käyttää nykyistä useammin. Tässä tarkoituksessa oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 2 §:ssä asetettua kynnystä laskettaisiin. Ehdotuksen mukaan tuomioistuin voisi

asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksiannosta huolehtimisen asianosaiselle, jos tuomioistuin katsoo siihen olevan aihetta. Mahdollisuutta voitaisiin käyttää esimerkiksi kiireellisessä tilanteessa. Selvää kuitenkin on, että tilanteet olisivat edelleen poikkeuksellisia ja että tavanomaisissa tapauksissa tiedoksiannosta huolehtisi edelleen tuomioistuin.

Mahdollisuus antaa tiedoksiannosta huolehtiminen asianosaiselle on jäänyt lähes kuolleeksi kirjaimeksi myös sen vuoksi, että ainoa asianosaisen käytettävissä oleva tiedoksiantotapa on tällöin haastemiestiedoksianto. Tämä ei tuo suurta lisäarvoa verrattuna siihen, että asianosainen pyytää tuomioistuinta antamaan tiedoksiannon toimittamisen suoraan haastemiehelle. Asianosaisen tulisikin voida käyttää myös muuta tiedoksiantotapaa. Toisaalta tiedoksiantotavan tulee olla varma ja todisteellinen. Tiedoksiantotavan tulisi myös sisältää etuja verrattuna siihen, että tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta. Esimerkiksi todisteellisen postitiedoksiannon uskominen asianosaisille ei juuri toisi hyötyä verrattuna siihen, että kirjeen lähettää suoraan tuomioistuin. Ennen siviiliprosessi uudistusta käytössä olleeseen järjestelmään, jossa haasteen saattoi antaa tiedoksi kuka tahansa esteetön henkilö, ei kuitenkaan ole syytä palata.

Esityksessä ehdotetaan, että haastemiehen sijaan asianosaisen asiamies voisi riita-asiassa antaa haasteen tai muun asiakirjan henkilökohtaisesti tiedoksi vastaanottajalle. Tästä säädettäisiin 11 luvun 4 §:n uudessa 3 momentissa. Vastaanottajan oikeusturvan vuoksi mahdollisuus olisi tarkoin rajattu. Tiedoksiannon voisi toimittaa vain asianosaista kyseisessä riita-asiassa edustava asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, jotka ovat valvonnan alaisia. Lisäksi tiedoksianto edellyttäisi, että vastaanottaja itse allekirjoittaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta. Vastaanottotodistus voitaisiin tällä tavoin hankkia vastaanottajalta myös henkilökohtaisesti. Tämäkään tiedoksiantotapa tuskin tulisi laajamittaiseen käyttöön, mutta se olisi yksi vaihtoehto kokonaisuuden osana. Lisäksi luvun 16 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös haaste voitaisiin antaa tiedoksi ilman valtakirjaa asianajajalle tai julkiselle oikeusavustajalle, kun tämä ilmoittaa valtuudestaan ottaa haaste vastaan.

Niissä tavanomaisissa tapauksissa, joissa tiedoksiannosta huolehtiminen edelleen kuuluisi tuomioistuimelle, asianosaisten ja erityisesti summaaristen asioiden kantajien pitäisi aktiivisesti myötävaikuttaa tiedoksiantojen onnistumiseen. Haasteen tiedoksianto toimitetaan kantajan intressissä. Ehdotettavan puhelintiedoksiannon onnistumiseksi asianosaisten pitäisi ilmoittaa myös tarvittavat puhelinnumerot tuomioistuimelle. Lisäksi asianosaisten olisi pidettävä tarpeelliset yhteystiedot ajan tasalla oikeudenkäynnin aikana. Näistä asianosaisten velvollisuuksista säädettäisiin oikeudenkäymiskaareen ja rikos-oikeudenkäyntilakiin otettavissa säännöksissä.

#### Oikeudenkäyntimaksujen porrastaminen

Esityksessä ehdotetaan lisäksi kirjallisessa valmistelussa päättyvän riita-asian käsittelystä perittävän oikeudenkäyntimaksun porrastamista sen mukaan, onko haaste asiassa annettu vastaajalle tiedoksi ensisijaisella tiedoksiantotavalla vai onko jouduttu turvautumaan haastemiestiedoksiantoon. Tästä säädettäisiin tuomioistuinmaksulain 3 §:ssä. Vastaava porrastus tehtäisiin oikeudenkäyntikuluasetuksen mukaisiin oikeudenkäyntikulutaksoihin.

Porrastaminen olisi kustannusvastaavuusperiaatteen mukaista, koska haastemiestiedoksianto aiheuttaa selvästi suuremmat kustannukset kuin yksinkertaisempi tiedoksiantotapa. Porrastuksella pystyttäisiin myös vaikuttamaan asianosaisten toimintaan. Summaaristen velkomusasioiden kantajilla ei nykyisin ole riittävää intressiä aktiivisesti myötävaikuttaa tiedoksiantojen onnistumiseen. Ehdotuksen myötä kantajilla olisi tähän taloudellinen kannustin. Vastaavasti vastaajilla olisi kannustin siihen, että he ottavat tiedoksiannon vastaan kirjeitse, sähköisesti tai puhelimitse. Asiasta ilmoitettaisiin vastaajalle tiedoksiannon yhteydessä. Ehdotukseen liittyy toisaalta myös haittapuolia. Summaariset asiat ovat massa-asioita, joiden käsittelyn ja ratkaisemisen tulisi olla yksinkertaista. Oikeudenkäyntimaksujen ja kulukorvausten porrastaminen lisää käsittelijöiden työmäärää ja myös virheiden mahdollisuutta.

Kirjallisessa valmistelussa päättyvästä riita-asiasta perittävä oikeudenkäyntimaksu on nykyisin 79 euroa haasteen tiedoksiantotavasta riippumatta. Ehdotuksen mukaan tämä maksu alennettaisiin 69 euroon. Maksu olisi kuitenkin nykyistä korkeampi, 89 euroa, jos tuomioistuimien on joutunut antamaan haasteen tiedoksi muulla tavoin kuin postitse, sähköisesti tai puhelimitse, toisin sanoen yleensä haastemiestiedoksiantona.

## **4 Esityksen vaikutukset**

### **4.1 Taloudelliset vaikutukset**

Toteutuessaan ehdotukset keventäisivät tiedoksiantoja oikeudenkäynneissä. Suurin vaikutus olisi ehdotetulla puhelintiedoksiannolla. Myös puhelintiedoksianto sitoo työvoimaa ja on todisteellista postitiedoksiantoja työläämpi tiedoksiantotapa. Puhelintiedoksianto on kuitenkin haastemiestiedoksiantoja kevyempi, koska tiedoksiannon vastaanottajan henkilökohtainen tapaaminen jää pois. Haastemiesten matkustamisen vähentymisellä on erityistä merkitystä, kun tuomiopiirit suurentuvat käräjäoikeusverkoston uudistuksessa.

Myös muut ehdotukset keventäisivät osaltaan tiedoksiantoja. Monessa tapauksessa tiedoksianto voitaisiin toimittaa sähköisenä viestinä, lähinnä sähköpostitse. Suoraan haastemiestiedoksiantoon turvaututtaisiin nykyistä harvemmin. Myös oikeudenkäyntimaksujen porrastaminen ja asianosaisten myötävaikutusvelvollisuuden korostaminen helpottaisivat tiedoksiantoja tuomioistuimissa. Mahdollisuutta antaa tiedoksiannosta huolehtiminen asianosaiselle käytettäisiin nykyistä useammin, joskin edelleen vain poikkeustapauksissa.

Ehdotukset keventäisivät tiedoksiantoja yleisesti yleisissä tuomioistuimissa käsiteltävissä eri asiaryhmissä. Suurin merkitys uudistuksella olisi summaarisissa velkomusasioissa. Todisteellisen postitiedoksiannon epäonnistuttua tai sen sijasta käytettäisiin puhelintiedoksiantoja tai muuta sähköistä tiedoksiantoja, ja henkilökohtaiseen haastemiestiedoksiantoon jouduttaisiin turvautumaan nykyistä selvästi harvemmin.

Edellä jaksossa 2 on todettu, että nykyisin noin kolme neljäsosaa summaarisista asioista antaa tiedoksi haastemies. Työryhmä arvioi, että ehdotusten toteuttamisella henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon osuus saataisiin pienentymään noin puoleen summaari-

sista asioista. Summaaristen asioiden haastemiestiedoksiantoihin sitoutuu nykyisin noin 95 haastemieshenkilötyövuotta, joten uudistuksella säästettäisiin tästä laskennallisesti kolmasosa eli noin 32 henkilötyövuotta. Ottaen yhtäältä huomioon puhelintiedoksiantoista haastemiehille aiheutuvan lisätyön ja toisaalta tiedoksiantojen keventymisen muissakin asiaryhmissä työryhmä arvioi, että ehdotusten tuoma kokonaissäästö olisi kaikkiaan noin 20 haastemieshenkilötyövuotta.

Työryhmä korostaa, että vapautuvista haastemiesresursseista ainakin puolet tulisi suunnata vaikeiden tiedoksiantotehtävien hoitamiseen ruuhkaisissa käräjäoikeuksissa, erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tämä on tärkeää ennen muuta rikosasioiden käsittelyn sujuvuuden ja joutuisuuden kannalta. Työryhmä arvioi siten, että uudistuksen myötä vähemmän ruuhkaisista käräjäoikeuksista voitaisiin vähentää yhteensä enintään 10 haastemieshenkilötyövuotta. Myös haastemiesten matkakulut vähentyisivät. Kokonaissäästö olisi yhteensä noin 0,5 miljoonaa euroa.

Oikeudenkäyntimaksun porrastusta koskeva ehdotus on kustannusneutraali. Perittävää maksua yhtäältä alennettaisiin ja toisaalta nostettaisiin haasteen tiedoksiantotavan mukaan siten, että maksujen kokonaiskertymä pysyisi arvion mukaan nykyisellä tasolla. Vastaavasti asianosaisille aiheutuva kokonaismaksurasitus pysyisi nykyisellä tasolla, mutta se jakautuisi asianosaisten kesken nykyistä paremmin.

#### **4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan**

Ehdotukset monipuolistaisivat ja keventäisivät tuomioistuinten käytettävissä olevia tiedoksiantotapoja. Puhelintiedoksianto otettaisiin käyttöön kaikissa yleisissä tuomioistuimissa. Henkilökohtaisen haastemiestiedoksiannon käyttö vähenisi erityisesti summaarisissa asioissa käräjäoikeuksissa. Säännösehdotukset on laadittu siten joustaviksi, että käräjäoikeuksissa voitaisiin ottaa käyttöön käytännössä mahdollisimman toimivat työtavat.

#### **4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset**

Oikeudenkäyntien asianosaisten ja muiden tiedoksiannon vastaanottajien kannalta tiedoksiannot tapahtuisivat nykyistä kevyemmin menettelyin, vaarantamatta kuitenkaan vastaanottajan oikeusturvaa. Tiedoksiannon antaminen asianosaisen itsensä huolehdittavaksi edellyttäisi tämän suostumusta, ja myös asianosaisen asiamies voisi tällöin tietyn edellytyksin toimittaa tiedoksiannon. Velkojille ja velallisille summaarisista asioista aiheutuva oikeudenkäyntimaksurasitus ei kasvaisi nykytasosta, mutta se kohdentuisi nykyistä paremmin. Velkojilla olisi kannustin huolehtia siitä, että käräjäoikeudella on käytettävissään tarvittavat velallisen yhteystiedot. Velallinen taas voisi vaikuttaa tuomitavien kulujen määrään ottamalla haasteen vastaan postitse, sähköisesti tai puhelimitse.

## **5 Asian valmistelu**

### **5.1 Aikaisempi valmistelu**

Summaaristen velkomusasioiden käsittelyn tehostamista on pohdittu eri yhteyksissä. Viimeksi asiaa arvioi oikeusministeriön asettama työryhmä, joka luovutti mietintönsä lokakuussa 2006 (Riidattomien velkomusasioiden käsittelyn kehittäminen, Oikeusministeriön työryhmämietintö 2006:15). Työryhmä arvioi muun muassa tiedoksiantomenettelyn kehittämistä ja ehdotti, että riidattomassa velkomusasiassa haasteen tiedoksianto voitaisiin toimittaa tavallisena postitiedoksiannona. Ehdotus sai ristiriitaisen lausuntopalautteen. Lausunnoista on laadittu tiivistelmä (Oikeusministeriö, Lausuntoja ja selvityksiä 2007:5).

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelman mukaan riidattomia saatavia koskevien asioiden käsittelyä sähköistetään ja keskitetään. Tehdyn linjauksen mukaan riidattomat velkomusasiat käsitellään jatkossa kaikissa muodostettavissa käräjäoikeuksissa. Menettelyä riidattomissa asioissa parannetaan kehittämällä sähköistä asiointia ja tiedoksiantoa. Sähköistä asiointia arvioi erillinen työryhmä.

### **5.2 Esityksen valmistelu**

Tämän ehdotuksen hallituksen esitykseksi on valmistellut oikeusministeriön 29 päivänä toukokuuta 2008 asettama työryhmä. Työryhmän tehtävänä on ollut laatia ehdotus tiedoksiantoa oikeudenkäynnissä koskevan sääntelyn tarkistamiseksi. Tavoitteena on ollut tiedoksiantojen tehostuminen erityisesti summaarisissa asioissa. Työryhmän tehtävään ei ole kuulunut arvioida haasteen tavallisen postitiedoksiannon käyttöönottoa. Työryhmä on työnsä aikana kuullut asiantuntijoita.

## **6 Riippuvuus muista esityksistä**

Myös muutoksenhakulupatoimikunnan mietinnössä (komiteamietintö 2008:3) on ehdotettu oikeudenkäymiskaaren 26 luvun 28 §:n muuttamista. Ehdotukset tulee sovittaa asian jatkovalmistelussa yhteen.

## YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1 Lakiehdotusten perustelut

#### 1.1 Oikeudenkäymiskaari

##### 5 luku. Riita-asian vireillepano ja valmistelu

**2 §.** Pykälässä säädetään kantajan haastehakemuksen vaaditusta sisällöstä. Pykälän 2 *momentissa* säädetään muun muassa asianosaisten ja todistajien yhteystietojen ilmoittamisesta. Momentti koskee myös luvun 3 §:ssä tarkoitetun summaarisen asian haastehakemusta. Momentissa tarkoitetut tiedot on ilmoitettava myös hakemusasian hakemuksessa (8 luvun 2 §:n 3 momentti). Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kolme muutosta. Muutoin ehdotettu momentti on samansisältöinen kuin nykyisin.

Nykyisen momentin toisen virkkeen mukaan asianosaisten sekä todistajan tai muun kuultavan yhteystiedot on soveltuvalla tavalla ilmoitettava käräjäoikeudelle. Ehdotettava puhelintiedoksianto edellyttää, että käräjäoikeudella on tiedossaan myös asianomaisten henkilöiden puhelinnumerot. Tämän vuoksi säännökseen lisättäisiin nimenomainen maininta puhelinnumeroiden ilmoittamisesta.

Momentin kolmannessa virkkeessä säädetään nykyisin, että jos kantaja ei tiedä vastaajan osoitetta, hänen on ilmoitettava, mitä hän on tehnyt osoitteen selvittämiseksi. Velvollisuutta laajennettaisiin koskemaan yleisemmin vastaajan yhteystietoja, puhelinnumero mukaan luettuna.

Nykyisessä laissa ei ole säännöstä siitä, että kantajan täytyisi pitää haastehakemuksessa ilmoittamansa yhteystiedot ajan tasalla oikeudenkäynnin aikana. Kuitenkin haastehakemuksen jättämisen ja mahdollisen pääkäsittelyn välillä saattaa kulua pitkään aika. Jos esimerkiksi käräjäoikeuden kutsuttavan todistajan yhteystiedot kantajan tietien muuttuvat, kantajan pitäisi olla velvollinen ilmoittamaan muutoksesta tuomioistuimelle. Tätä koskeva säännös lisättäisiin momentin viimeiseksi virkkeeksi. Jos jokin momentissa tarkoitettu tieto myöhemmin muuttuu, kantajan tulisi ilmoittaa siitä käräjäoikeudelle. Ilmoitus tulisi tehdä viipymättä.

Ehdotetun säännöksen tarkoituksena ei toisaalta ole, että kantajaa ja käräjäoikeutta rasi-tettaisiin tarpeettomalla muutosten selvittelyllä ja ilmoittamisella. Kantajan ei luonnollisesti tarvitsisi ilmoittaa muutoksesta, josta hän ei tiedä, eikä myöskään ilmoittaa epävarmaa uutta tietoa. Myöskään asian jatkokäsittelyn kannalta merkityksettömistä muutoksista ei tarvitsisi ilmoittaa. Ilmoitusvelvollisuuden mahdollisen laiminlyönnin varalta ei ehdoteta säädetäväksi uusia sanktioita.

**10 §.** Pykälässä säädetään tuomioistuimen antaman haasteen sisällöstä. Pykälän 3 *momentissa* säädetään vastaajan velvollisuudesta ilmoittaa muun muassa omat ja todistajan yhteystiedot. Momentissa tarkoitetut tiedot on ilmoitettava myös hakemusasian lausumassa (8 luvun 6 §:n 2 momentti). Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin edellä on haastehakemusta koskevan 2 §:n 2 momentin kohdalla selostettu.

Ehdotettavaan puhelintiedoksiantoon liittyen momentin kolmannessa virkkeessä mainitaisiin nimenomaisesti vastaajan, todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero käräjäoikeudelle ilmoitettavana tietona. Momentin viimeiseksi virkkeeksi otettaisiin uusi säännös vastaajan velvollisuudesta viipymättä ilmoittaa käräjäoikeudelle, jos jokin momentissa tarkoitettu tieto myöhemmin muuttuu. Ehdotettu momentti on muutoin samansisältöinen kuin voimassa oleva momentti.

## 11 luku. Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

Lukuun on tehty eri aikoina muutoksia, eikä sen rakenne ole kovin selkeä. Luvun selkeyttämiseksi siihen ehdotetaan otettavaksi uudet väliotsikot. Vastaavasti nykyinen 25 §:n edellä oleva väliotsikko kumottaisiin.

**2 §.** Pykälässä säädetään tiedoksiannon antamisesta pääsäännöstä poiketen asianosaisen itsensä huolehdittavaksi. Edellä yleisperusteluissa mainituista syistä ehdotetaan, että pykälän *1 momentissa* säädettyä kynnystä laskettaisiin, jolloin asianosainen voisi nykyistä useammin huolehtia tiedoksiannosta. Tilanteet olisivat kuitenkin edelleen poikkeuksellisia, ja tavanomaisissa tapauksissa tuomioistuin huolehtisi tiedoksiannosta. Momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan tehtäväksi kaksi muutosta. Muutoin ehdotettu momentti vastaa nykyistä.

Voimassa olevan säännöksen mukaan tiedoksiannon antaminen asianosaisen tehtäväksi edellyttää tämän pyyntöä. Ehdotuksen mukaan asianosaisen suostumus olisi riittävä. Aloite tähän voisi toisin sanoen tulla myös tuomioistuimelta, joskin käytännössä tällaiset tilanteet jäänevät melko harvinaisiksi. Asianosaisella ei edelleenkään olisi velvollisuutta toimittaa tiedoksiantoa.

Nykyisen säännöksen mukaan tiedoksiannon antaminen asianosaiselle edellyttää perusteltua aihetta. Ehdotuksen mukaan riittävää olisi, että tuomioistuin katsoo siihen olevan aihetta. Tyypillinen tällainen tilanne on, että tiedoksianto on toimitettava kiireellisesti. Joissakin tapauksissa asianosainen saattaa myös tavoittaa tiedoksiannon vastaanottajan tuomioistuinta paremmin.

Luvun ehdotetun 4 §:n 3 momentissa säädettäisiin siitä, millä tavalla tiedoksianto on toimitettava, kun se on annettu asianosaisen huolehdittavaksi puheena olevan pykälän nojalla.

Esityksessä ei ehdoteta muutettavaksi rikosoikeudenkäyntilain 5 luvun 19 §:ää, jonka mukaan virallinen syyttäjä huolehtii tiedoksiannosta silloin, kun syyttäjä antaa haasteen.

**3 §.** Pykälässä säädetään todisteellisesta postitiedoksiannosta saanti- tai vastaanottotodistusta vastaan. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan vastaanottotodistusta vastaan tapahtuvassa tiedoksiannossa asiakirjat lähetetään vastaanottajalle postitse kirjeellä. Edellä yleisperusteluissa mainituista syistä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *3 momentti*, jonka mukaan mainitussa kohdassa tarkoitettut asiakirjat voitaisiin lähettää vastaanottajalle myös sähköisenä viestinä.

Sähköisen viestin käsitettä käytettäisiin momentissa vastaavassa merkityksessä kuin laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa. Käytännössä tuomioistuimissa ovat käytössä sähköposti ja telekopio. Vastaanottajalle voitaisiin lähettää esimerkiksi sähköpostin liitetiedostoina tiedoksi annettavat asiakirjat ja vastaanottotodistuslomake.

Asiakirjat voitaisiin lähettää vain vastaanottajan itsensä ilmoittamalla tavalla. Asianosaisen ilmoittamaa sähköistä prosessiosoitetta voitaisiin siten käyttää myös todisteelliseen sähköiseen tiedoksiantoon. Myös esimerkiksi kutsu todistajalle voitaisiin lähettää sähköpostitse, kunhan todistaja on ensin antanut tähän suostumuksensa. Sähköposti tulisi lähettää tietoturvallisella tavalla.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 ja 20 §:stä seuraa, että tiedoksiannon vastaanottaja voisi myös täyttää ja palauttaa vastaanottotodistuksen sähköisessä muodossa tuomioistuimelle, esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona. Vastaanottotodistuksen sisällöstä säädetään puheena olevan luvun 17 §:n 2 momentissa. Vastaanottotodistus voitaisiin myös allekirjoittaa koneellisesti.

**3 b §.** Edellä yleisperusteluissa mainituista syistä puheena olevaan uuteen pykälään otettaisiin puhelintiedoksiantoa koskevat yleiset säännökset. Lain 26 luvun 28 §:ssä nykyisin olevat erityissäännökset vastaavasti kumottaisiin. Pykälän *1 momentissa* olisi perussäännös, jossa puhelintiedoksianto määritellään. Puhelintiedoksiannossa tiedoksi annettavan asiakirjan sisältö kerrotaan vastaanottajalle puhelimitse.

Momentissa säädettäisiin myös puhelintiedoksiannon soveltamisalasta. Puhelintiedoksianto olisi käytettävissä silloin, kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta. Asianosainen ei voisi toimittaa puhelintiedoksiantoa. Puhelintiedoksiantoa voitaisiin käyttää kaikissa asiaryhmissä ja kaikissa yleisissä tuomioistuimissa, samoin kuin erityistuomioistuimissa silloin, kun niissä sovelletaan puheena olevan luvun säännöksiä. Puhelintiedoksiantoa voitaisiin käyttää myös ensisijaisena tiedoksiantotapana silloin, kun sen erityisedellytykset täyttyvät.

Puhelimitse voitaisiin antaa tiedoksi lähtökohtaisesti kaikenlaisia asiakirjoja. Yleisperusteluissa mainituista syistä momenttiin otettaisiin kuitenkin se soveltamisalan rajausta, ettei puhelimitse voida antaa tiedoksi haastetta eikä myöskään siihen liittyvää haastehakemusta. Rajoitus koskisi myös hakemusta, jolla hakemusasia tulee vireille (OK 8 luvun 13 §).

Mainitusta säännöstä olisi se poikkeus, että haaste voidaan antaa tiedoksi puhelimitse lain 5 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettussa summaarisessa velkomusasiassa. Tällainen on asia, joka koskee tietyn määräistä saamista ja jossa kantaja ilmoittaa, ettei asia hänen käsityksensä mukaan ole riittävä. Puhelintiedoksiantoa ei sen sijaan voitaisi käyttää haasteen tiedoksiannossa esimerkiksi, jos asiassa on vuokravelkomuksen lisäksi kysymys hädöstä.

Puhelintiedoksiantoa ei kuitenkaan voitaisi toimittaa kaikissa soveltamisalaa sinänsä kuuluvissa tapauksissa. Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin niistä erityisistä edellytyksistä, joiden olisi tapauskohtaisesti täyttyvä, jotta puhelintiedoksianto olisi mahdolli-



nen. Puhelintiedoksiannon soveltuvuutta olisi harkittava erityisesti vastaanottajan oikeusturvan kannalta.

Ensimmäinen edellytys olisi, että puhelintiedoksianto soveltuu tiedoksiantoon kyseisen asiakirjan laajuuteen ja laatuun nähden. Puhelimitse voitaisiin antaa tiedoksi vain suhteellisen suppeita ja yksinkertaisia asiakirjoja. Tällainen on esimerkiksi todistajalle tai muulle kuultavalle annettu kutsu saapua istuntoon, samoin kuin usein summaarisen velkomusasian haaste. Puhelintiedoksianto voisi estyä asiakirjan laajuuden vuoksi, esimerkiksi jos asiakirjassa on liitteitä. Puhelintiedoksianto ei soveltuisi myöskään, jos se olisi asiakirjan laadun vuoksi vaikea toimittaa, esimerkiksi jos asiakirjaan sisältyviä monimutkaisia kohtia olisi vaikea ymmärtää puhelimitse.

Puhelintiedoksianto edellyttäisi toiseksi, että vastaanottaja suostuu tähän tiedoksiantotapaan. Suostumusta tulisi tiedustella puhelun alussa. Suostumusta ei kuitenkaan edellytettäisi, jos tiedoksianto toimitetaan asianosaiselle, joka on jo käyttänyt asiassa kyseisessä tuomioistuimessa puhevaltaa, koska tällaisen asianosaisen täytyy myötävaikuttaa tiedoksiantojen onnistumiseen. Tiedoksiannon toimittajan olisi riittävästi varmistettava siitä, että puhelimesta on oikea henkilö, esimerkiksi kysymällä tarvittaessa tämän syntymäaikaa.

Kolmanneksi puhelintiedoksianto edellyttäisi, että vastaanottaja epäilyksettä saa puhelimitse tiedon asiakirjasta ja ymmärtää tiedoksiannon merkityksen. Tiedoksiannon toimittajan olisi vielä puhelun aikanakin arvioitava, meneekö tieto puhelimitse perille vastaanottajalle ja ymmärtääkö tämä sen. Jos tästä jäisi epäily, puhelintiedoksiannosta olisi luovuttava ja käytettävä muuta tiedoksiantotapaa.

Pykälässä tarkoitettuun puhelintiedoksiantoon liittyisivät tiedoksiannon tavanomaiset, täysimääräiset oikeusvaikutukset. Jos pykälässä säädetyin tavoin annettaisiin tiedoksi esimerkiksi haastehakemuksen täydennyskehotus eikä kantaja noudattaisi kehotusta, kanne voitaisiin 5 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin jättää tutkimatta. Samoin esimerkiksi todistaja voitaisiin tuomita hänelle poissaolon varalta asetettuun uhkasakkoon.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin menettelystä puhelintiedoksiannossa. Momentin ensimmäinen virke koskisi sitä, mitä tietoja vastaanottajalle on puhelimitse asiakirjasta vähintään ilmoitettava. Asiakirjaa ei yleensä tarvitsisi lukea puhelimesta sanasta sanaan, vaan siitä ilmoitettaisiin vastaanottajan kannalta tarpeelliset seikat. Olennaisinta on, että esimerkiksi summaarisen velkomusasian vastaajalle selostetaan ymmärrettävällä tavalla, mistä asiassa on kysymys ja miten hänen pitää toimia. Asiakirjan yksityiskohdat kävisivät lähemmin ilmi vastaanottajalle lähetettävästä kirjallisesta tai sähköisestä vahvistuksesta. Vastaanottajalle tulisi tarvittaessa antaa myös mahdollista muuta asiaan liittyvää opastusta, esimerkiksi mahdollisuudesta saada oikeudellista apua.

Puhelimitse vastaanottajalle olisi ilmoitettava asiakirjasta ensinnäkin asia, josta on kysymys, toisin sanoen riittävät tiedot asianosaisista ja asian laadusta. Toiseksi olisi ilmoitettava esitetty vaatimus tai velvoite. Esimerkiksi summaarisen velkomusasian haasteesta olisi ilmoitettava kantajan vaatimukset sellaisinaan, samoin kuin kehotus kirjallisen

vastauksen toimittamiseen. Kutsusta todistajalle olisi ilmoitettava velvoite saapua todistajana kuultavaksi tuomioistuimeen. Vastaanottajalle olisi ilmoitettava myös vaatimuksen tai velvoitteen pääasiallinen peruste. Tällainen voisi olla esimerkiksi kantajan mukaan tietyltä ajalta kertynyt matkapuhelinlasku, jota vastaaja ei ole maksanut.

Vastaanottajalle olisi lisäksi ilmoitettava puhelimesta asiakirjaan sisältyvä määräaika ja uhka. Esimerkiksi summaarisen velkomusasian haasteesta olisi ilmoitettava, missä ajassa ja millä uhalla kirjallinen vastaus on käräjäoikeudelle toimitettava. Todistajan kutsusta olisi ilmoitettava kuulemisen päivä, kellonaika ja paikka sekä poissaolon varalta asetettu uhka. Ehdotetun säännöksen mukaan vastaanottajalle olisi lisäksi ilmoitettava muut vastaavat tarpeelliset seikat. Tällainen seikka voisi olla esimerkiksi todistajan oikeus ennakkoon tai kantajan ilmoitus siitä, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen.

Momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin vahvistuksen lähettamisestä tiedoksiannon vastaanottajalle. Puhelimitse tiedoksi annettu asiakirja olisi lähetettävä vastaanottajalle sellaisenaan kirjeenä tai sähköisenä viestinä, käytännössä sähköpostina tai telekopiona. Asiakirja olisi lähetettävä heti vastaanottajan itsensä ilmoittamaan posti- tai sähköiseen osoitteeseen. Asianosaiselle vahvistus voitaisiin lähettää prosessiosoitteeseen. Tiedoksiannon pätevyys edellyttäisi vahvistuksen lähettämistä, mutta tiedoksiannon ajankohtana olisi joka tapauksessa puhelun ajankohta.

Vahvistuksen lähettamisestä voitaisiin luopua vain poikkeuksellisesti, jos se on erityisesti syystä ilmeisen tarpeetonta. Tällainen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi, jos kutsun vastaanottanut asianosaisen lainoppinut asiamies ilmoittaa, ettei asiakirjaa tarvitse lähettää hänelle. Jos puhelimesta voidaan todeta, että vastaanottaja on jo saanut asiakirjan vastaanottotodistuskirjeessä, asiakirjaa ei yleensä tarvitsisi lähettää uudelleen.

Momentissa säädettäisiin myös, että puhelintiedoksiannon toimittaa haastemies tai asianomaisen tuomioistuimen virkamies. Haastemiehellä olisi aina toimivalta puhelintiedoksiantoon. Lisäksi tiedoksiannon voisi toimittaa tiedoksiannosta huolehtivan tuomioistuimen muu virkamies, esimerkiksi käräjäoikeuden tai hovioikeuden kansliahenkilökuntaan kuuluva.

Momentin viimeisessä virkkeessä säädettäisiin lisäksi, että tiedoksiannosta on laadittava todistus. Puhelintiedoksiannon dokumentointi on tarpeen vastaanottajan oikeusturvan ja selkeyden vuoksi. Todistus laadittaisiin noudattaen soveltuvin osin, mitä luvun 17 §:n 1 momentissa säädetään. Todistuksesta pitäisi ilmetä ainakin tiedoksiannon ja vahvistuksen lähettämisen päivämäärä sekä tiedoksiannon vastaanottaja ja toimittaja. Todistuksesta olisi lähetettävä jäljennös vastaanottajalle. Säännös mahdollistaisi todistuksen laatimisen ja lähettämisen myös sähköisesti.

Kuten luvun 8 §:stä ilmenee, ehdotettu puhelintiedoksianto koskisi tilannetta, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on Suomessa. Ulkomaille tiedoksianto toimitetaan sitä koskevien säädösten tai kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

**4 §.** Pykälässä säädetään haastemiehen toimittamasta henkilökohtaisesta tiedoksiannosta. Edellä yleisperusteluissa mainituista syistä pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten,

että haastemiestiedoksiannon toimittamisen kynnys nousisi. Ensisijaisia tiedoksiantotapoja olisivat luvun 3 §:ssä tarkoitettu todisteellinen posti- tai sähköinen tiedoksianto sekä, erityisedellytysten täytyessä, 3 b §:ssä tarkoitettu puhelintiedoksianto.

Haastemiestiedoksiantoon jouduttaisiin luonnollisesti turvautumaan, jos ensisijaista tiedoksiantotapaa on yritetty, mutta se ei ole onnistunut. Nykyisen säännöksen mukaan suoraan haastemiestiedoksiantoon voidaan mennä, ensisijaista tiedoksiantotapaa ensin yrittämättä, jos viimeksi mainitun epäonnistumista voidaan jo ennalta pitää todennäköisenä. Tätä kynnystä ehdotetaan nostettavaksi siten, että epäonnistumisen pitäisi olla ilmeistä. Edellytys täytyisi vain aivan selvissä tapauksissa.

Summaarisissa velkomusasioissa käytäntönä voisi olla esimerkiksi, että lähes aina yritetään ensin haasteen tiedoksiantoa vastaanottotodistusta vastaan, aikaisempien tiedoksiantojen onnistumista tarkistamatta. Toissijaisesti yritettäisiin puhelintiedoksiantoa, jossa voitaisiin tällöin hyödyntää vastaanottajalle jo lähetettyä kirjettä, ja haastemiestiedoksiantoon turvauduttaisiin vasta kolmantena vaihtoehtona. Jos kuitenkin samalla vastaanottajalla jo on samaan aikaan asioita haastemiehellä tiedoksi annettavina, kaikki tiedoksiannot olisi tarkoituksenmukaista hoitaa samalla kertaa.

Nykyisen momentin mukaan suoraan haastemiestiedoksiantoon voidaan mennä myös, jos siihen on muu erityinen syy. Edellytys ehdotetaan muutettavaksi muotoon painava syy, jolla viitattaisiin syyn merkittävyyteen. Esimerkiksi tilanteen kiireellisyys saattaa edellyttää suoraa haastemiestiedoksiantoa. Muutenkin häätöä koskevissa asioissa saattaa niiden laadun vuoksi olla perusteltua jatkaa sitä käytäntöä, että haasteen antaa tiedoksi haastemies.

Lisäksi momentissa nykyisin oleva säännös, joka koskee asianosaisen huolehtimaa tiedoksiantoa, siirrettäisiin pykälän uuteen 3 momenttiin. Muutoin ehdotettu momentti vastaa nykyistä momenttia.

Pykälän 2 *momentti* olisi samansisältöinen kuin nykyisin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 *momentti*, joka koskisi tiedoksiantotapaa silloin, kun tiedoksiannosta huolehtiminen on luvun 2 §:n nojalla annettu asianosaiselle. Momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettäisiin nykytilaa vastaten, että tiedoksianto on tällöin toimitettava 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, toisin sanoen haastemiestiedoksiantona.

Yleisperusteluissa mainituista syistä momenttiin otettaisiin lisäksi uudet säännökset siitä, että asianosaisen asiamies voisi tietyin edellytyksin toimittaa henkilökohtaisen tiedoksiannon. Mahdollisuus koskisi vain riita-asioita ja vastaavasti hakemusasioita. Tiedoksiannon voisi toimittaa vain asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, joka edustaa asianosaista kyseisessä asiassa eli jonka on tuomioistuimelle ilmoitettu toimivan asiassa asianosaisen asiamiehenä tai avustajana.

Tiedoksianto toimitettaisiin siten, että asiamies antaa asiakirjan vastaanottajalle henkilökohtaisesti tiedoksi. Tiedoksiantotapa edellyttäisi aina, että vastaanottaja itse suostuu allekirjoittamaan todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta. Asiamies ei voisi alle-

kirjoittaa tiedoksiantotodistusta haastemiehen tapaan. Vastaanottotodistuksen olisi sisällettävä luvun 17 §:n 2 momentissa säädettyä vastaavat tiedot.

Luvun 26 §:n mukaan luvussa tarkoitetaan haastemiehellä myös haastemieslain (505/86) 6 §:n mukaan tiedoksiantoon oikeutettua. Viimeksi mainitun pykälän mukaan muun muassa virallinen syyttäjä on oikeutettu suorittamaan tiedoksiannon niin kuin haastemies.

**16 §.** Pykälässä säädetään tiedoksiannon toimittamisesta vastaanottajan asiamiehelle. Pykälän *1 momentti* koskee haasteen tiedoksiantoa. Sen mukaan haaste voidaan antaa tiedoksi myös vastaajan haasteen vastaanottamista varten valtuuttamalle asiamiehelle. Haasteen tiedoksianto asiamiehelle edellyttää siten nimenomaista valtuutusta eikä pelkkä avoin asianajovaltakirja ole riittävä.

Lain 15 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan asianajajan, julkisen oikeusavustajan ja asianomistajaa edustavan syyttäjän tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos tuomioistuimien määrä. Tämä vapautus valtakirjan esittämismuutoksesta ei kuitenkaan koske puheena olevassa momentissa tarkoitettua haasteen tiedoksiantoa, vaan myös asianajajan ja julkisen oikeusavustajan on esitettävä valtakirja, jonka perusteella hänellä on oikeus ottaa haaste päämiehensä puolesta vastaan.

Vapautus valtakirjan esittämisestä ehdotetaan nyt laajennettavaksi koskemaan myös haasteen tiedoksiantoa. Momenttiin otettaisiin uusi säännös, jonka mukaan asianajajan tai julkisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos tuomioistuimien määrä. Muutos yksinkertaistaisi tiedoksiantoja esimerkiksi silloin, kun vastahaaste riita-asiassa annetaan tiedoksi alkuperäistä kantajaa edustavalle asiamiehelle. Tiedoksianto voitaisiin toimittaa, kun asianajaja tai julkinen oikeusavustaja ilmoittaa, että hänellä on valtuutus ottaa haaste vastaan. Asiamies luonnollisesti vastaisi siitä, että ilmoitus pitää paikkansa. Asianajajat ja julkiset oikeusavustajat ovat valvonnan alaisia.

Pykälän *4 momentissa* säädetään siitä, että henkilökohtaisen velvoitteen sisältävä asiakirja on annettava tiedoksi vastaanottajalle itselleen. Tiedoksianto on momentissa olevan viittaussäännöksen perusteella toimitettava siten kuin luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen 3 b §:ään, jolloin myös ehdotettu puhelintiedoksianto olisi näissä tilanteissa käytettävissä. Luvun 3 ja 4 §:n muutoksista seuraisi, että myös todisteellista sähköistä tiedoksiantoa ja asianosaisen asiamiehen toimittamaa tiedoksiantoa voitaisiin käyttää.

## 17 luku. **Todistelusta**

**26 §.** Pykälä koskee todistajan kutsumista tuomioistuimeen. Pykälän *3 momentin* viimeisen lauseen mukaan kutsu on annettava todistajalle henkilökohtaisesti tiedoksi siten kuin 11 luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään, toisin sanoen todisteellisena postitiedoksiantona tai haastemiestiedoksiantona.

Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi viittaus 11 luvun uuteen 3 b §:ään, jolloin todistaja voitaisiin kutsua myös ehdotetulla puhelintiedoksiannolla. Puhelintiedoksianto soveltuisi usein todistajan kutsumiseen, joskin se edellyttäisi todistajan suostumusta. Viittauk-

sista 11 luvun 3 ja 4 §:ään seuraa, että myös ehdotettu sähköinen tiedoksianto vastaanototodistusta käyttäen olisi mahdollinen, samoin kuin asianosaisen asiamiehen toimittama tiedoksianto riita-asiassa.

## 25 luku. **Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen**

**16 §.** Pykälän *1 momentissa* säädetään hovioikeudelle tehtävässä valituskirjelmässä ilmoitettavista eräistä tiedoista. Momentissa tarkoitetut tiedot on ilmoitettava myös vastauksessa valitukseen (26 luvun 4 §:n 2 momentti). Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin edellä on haastehakemusta koskevan 5 luvun 2 §:n 2 momentin kohdalla tarkemmin selostettu. Valittajan olisi ilmoitettava valituskirjelmässä myös asianosaisen, todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero. Momenttiin lisättävän uuden virkkeen mukaan valittajan tulisi viipymättä ilmoittaa hovioikeudelle, jos jokin momentissa tarkoitettu tieto myöhemmin muuttuu. Muutoin ehdotettu momentti on samansisältöinen kuin nykyisin.

## 26 luku. **Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa**

**28 §.** Pykälässä säädetään tiedoksiantotavoista käsiteltäessä valitusasiaa hovioikeudessa. Lain 30 luvun 24 §:n 1 momentissa olevan viittaussäännöksen perusteella puheena olevan pykälän säännöksiä noudatetaan myös annettaessa tiedoksi kutsua korkeimman oikeuden suulliseen käsittelyyn.

Pykälän 2 ja 3 momentissa ovat nykyisin erityissäännökset, jotka koskevat puhelintiedoksiantoa annettaessa tiedoksi kutsua hovioikeuden pääkäsittelyyn. Säännökset ehdotetaan tarpeettomina poistettaviksi pykälästä, koska lain 11 luvun ehdotetussa 3 b §:ssä tarkoitettu yleinen puhelintiedoksianto olisi käytettävissä myös näissä tilanteissa. Tätä tarkoittava viittaussäännös lisättäisiin pykälän nykyiseen 1 momenttiin.

Pykälän nykyisen 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan lisäksi tehtäväksi yksi selvennys. Nykyisen säännöksen mukaan luvussa tarkoitetut kehotukset, kutsut ja ilmoitukset hovioikeus saa lähettää asianosaisen viimeksi ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Säännöksen sanamuoto on rajoitetumpi kuin 11 luvun 3 a §:n 1 momentin yleissäännöksen, jonka mukaan asiakirja voidaan lähettää asianosaisen tuomioistuimelle ilmoittamaan osoitteeseen. Erosta aiheutuu se kysymys, voiko hovioikeus käyttää osoitetta, jonka asianosainen on itse ilmoittanut mutta jota hän ei ole nimenomaisesti nimenyt prosessiosoitteeseen. Asian selventämiseksi ehdotetaan, että myös puheena olevassa säännöksessä puhuttaisiin väljemmin asianosaisen ilmoittamasta osoitteesta. Silloin kun asianosainen on nimenomaisesti ilmoittanut tietyn osoitteen prosessiosoitteeseen, on sitä luonnollisesti käytettävä.

Ehdotettu pykälä vastaa muutoin voimassa olevan pykälän 1 momenttia. Lain 11 luvun 3 ja 4 §:ään ehdotetuista muutoksista seuraisi, että henkilökohtainen kutsu hovioikeuden pääkäsittelyyn voitaisiin antaa tiedoksi myös todisteellista sähköistä tiedoksiantoa tai asianosaisen asiamiehen toimittamaa tiedoksiantoa käyttäen.

## 1.2 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa

### 5 luku. Syytteen vireillepanosta

**3 §.** Pykälässä säädetään syyttäjän haastehakemuksen vaaditusta sisällöstä rikosasiassa. Pykälän 2 *momentissa* säädetään muun muassa asianosaisten ja todistajien yhteystietojen ilmoittamisesta tuomioistuimelle. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin edellä on riita-asian haastehakemusta koskevan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentin kohdalla tarkemmin selostettu. Tuomioistuimelle olisi ilmoitettava myös asianosaisten, todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero. Syyttäjän tulisi viipymättä ilmoittaa tuomioistuimelle, jos jokin merkityksellinen tieto myöhemmin muuttuu. Muutoin ehdotettu momentti on samansisältöinen kuin nykyinen momentti.

**9 §.** Pykälässä säädetään rikosasian haasteen sisällöstä, ja pykälän 3 *momentti* koskee vastaajan nimeämien todistajien yhteystietojen ilmoittamista. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset kuin haastehakemusta koskevaan 3 §:n 2 momenttiin.

### 7 luku. Asianomistajan yksin ajaman rikosasian käsittelystä

**2 ja 7 §.** Pykälissä säädetään haastehakemuksen ja vastauksen sisällöstä asianomistajan yksin ajamassa rikosasiassa. Muutettaviksi ehdotettuihin momentteihin tehtäisiin samat muutokset kuin virallisen syyttäjän ajamaa rikosasiaa koskeviin 5 luvun säännöksiin.

## 1.3 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista

**3 §.** *Oikeudenkäyntimaksu.* Pykälässä säädetään eri tuomioistuimissa käsiteltävistä asioista perittävistä oikeudenkäyntimaksuista. Maksujen suuruus on tarkistettu 18 päivänä joulukuuta 2008 annetulla valtioneuvoston asetuksella (924/2008).

Edellä yleisperusteluissa mainituista syistä pykälän 1 *momentti* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kirjallisessa valmistelussa päättyvän riita-asian käsittelystä perittävä tavanomainen oikeudenkäyntimaksu alennettaisiin nykyisestä 79 eurosta 69 euroon. Muut oikeudenkäyntimaksut pysyisivät ennallaan, ja niiden nykyisin asetukseen perustuvat määrät otettaisiin lakiin.

Pykälän 2 *momenttiin* lisättäisiin uusi ensimmäinen virke, jonka mukaan 1 momentissa säädetystä poiketen kirjallisessa valmistelussa päättyvän riita-asian käsittelystä perittäisiin tietyissä tapauksissa nykyistä korkeampi 89 euron oikeudenkäyntimaksu. Näin meneteltäisiin, jos käräjäoikeus on huolehtinut haasteen tiedoksiannosta ja se on jouduttu antamaan tiedoksi muulla tavoin kuin postitse, sähköisenä viestinä tai puhelimitse, toisin sanoen yleensä haastemiestiedoksiantona.

Vastaava porrastus tulisi tehdä oikeudenkäyntikulusetuksen mukaisesti oikeudenkäyntikulukorvausten taksoihin, koska haasteen tiedoksiannottotapa riippuu ensisijaisesti vastaajan toimenpiteistä. Taksat sisältävät nykyisin muun muassa oikeudenkäyntimaksun. Hankaluutta aiheuttaa kuitenkin se, että kantaja ei haastehakemusta laatiessaan tiedä,

millä tavoin haaste myöhemmin annetaan tiedoksi. Tämän vuoksi kantaja joutuisi esittämään vaihtoehtoiset oikeudenkäyntikuluvaatimukset.

Tarkoituksenmukaisempaa voisi olla muuttaa oikeudenkäyntikuluasetusta siten, etteivät sen mukaiset taksat sisältäisi oikeudenkäyntimaksua, vaan kulloinkin perittävä oikeudenkäyntimaksu lisättäisiin vaadittaessa taksoihin. Kantaja voisi tällöin vaatia taksan mukaista kulukorvausta ja lisäksi perittävää oikeudenkäyntimaksua. Tällainen vaatimus täyttäisi oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:ssä haastehakemukselta edellytetyn täsmällisyyden. Lisäksi vastaajia tulisi informoida esimerkiksi haasteessa oikeudenkäyntimaksujen suuruudesta. Esitysehdotuksen liitteenä on tämänsisältöinen luonnos oikeudenkäyntikuluasetuksen muuttamisesta. Muunlaisessa asiassa oikeudenkäyntikuluvaatimus olisi yksilöitävä aikaisempaan tapaan.

## **2 Tarkemmat säännökset ja määräykset**

Esitysehdotuksen liitteenä on luonnos oikeusministeriön asetukseksi vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa annetun asetuksen muuttamisesta. Asetusluonnosta on käsitelty edellä 3. lakiehdotuksen 3 §:n kohdalla.

## **3 Voimaantulo**

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta. Aika on tarpeen koulutuksen ja muiden täytäntöönpanotoimien vuoksi.

Esityksen 1. ja 2. lakiehdotuksessa ei ole siirtymäsäännöksiä, joten prosessilakeina niitä sovellettaisiin heti voimaantulosta lukien. Uudet tiedoksiantotavat olisivat siten käytävissä myös asioissa, jotka ovat tulleet vireille ennen voimaantuloa. Esityksen 3. lakiehdotuksessa on siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa vireille tulleista asioista perittäisiin aikaisempien säännösten mukainen oikeudenkäyntimaksu.

## **4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys**

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Oikeus tulla kuulluksi ja muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet turvataan lailla. Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on turvattu myös ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimuksen) 6 artiklassa, samoin kuin Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisyhteiskunta- ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 14 artiklassa.

Esityksen tavoitteena on tiedoksiantojen tehostuminen oikeudenkäynneissä, mikä sujuvoittaisi ja nopeuttaisi asioiden käsittelyä. Tätä kautta ehdotukset osaltaan turvaisivat asianosaisten oikeutta oikeudenkäyntiin ilman aiheetonta viivytystä.

Ehdotetut uudet tiedoksiantotavat on säännelty siten, että ne turvaisivat asianosaisen oikeuden tulla kuulluksi ja muun tiedoksiannon vastaanottajan oikeusturvan. Ehdotetun puhelintiedoksiannon soveltamisala ja edellytykset rajattaisiin tarkoin. Puhelimitse ei voitaisi antaa tiedoksi haastetta muussa kuin kantajan riidattomaksi ilmoittamassa velkomusasiassa. Puhelintiedoksianto edellyttäisi muun muassa vastaanottajan suostumusta ja sitä, että vastaanottaja epäilyksettä saa puhelimitse tiedon asiakirjasta ja ymmärtää tiedoksiannon merkityksen. Vastaanottajalle ilmoitettaisiin puhelimitse asiakirjasta kaikki tarpeelliset seikat, ja lisäksi asiakirja ja tiedoksiantotodistus lähetettäisiin vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen. Ehdotettu todisteellinen sähköinen tiedoksianto voitaisiin toimittaa vain vastaanottajan itsensä ilmoittamalla tavalla.

Ehdotus siitä, että tietyin edellytyksin asianosaisen asiamies voisi toimittaa tiedoksiannon, ei ole ongelmallinen suhteessa perustuslain 124 §:ään, joka koskee julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Tiedoksiannosta huolehtiminen voitaisiin antaa asianosaiselle vain tämän suostumuksella, ja asianosaisen asiamiehen toimittama tiedoksianto edellyttäisi vastaanottajan suostumusta. Mahdollisuus koskisi vain asianajajia ja julkisia oikeusavustajia, jotka ovat valvonnan alaisia.

Ehdotus siitä, että oikeudenkäyntimaksu ja vastaavasti oikeudenkäyntikulukorvaus porrastettaisiin summaarisissa velkomusasioissa haasteen tiedoksiantotavan mukaan, ei ole ongelmallinen perustuslain 6 §:ssä turvatun yhdenvertaisuuden kannalta, koska porrastukselle on hyväksyttävä peruste. Haasteen tiedoksianto muulla kuin ensisijaisella tiedoksiantotavalla aiheuttaa selvästi enemmän kustannuksia valtiolle, ja asianosaiset pysyisivät itse vaikuttamaan perittävän maksun suuruuteen.

Edellä esitetyn perusteella katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:



## 1.

**Laki  
oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 25 §:n edellä oleva väliotsikko, *muutetaan* lain 5 luvun 2 §:n 2 momentti ja 10 §:n 3 momentti, 11 luvun 2 §:n 1 momentti, 4 § sekä 16 §:n 1 ja 4 momentti, 17 luvun 26 §:n 3 momentti, 25 luvun 16 §:n 1 momentti ja 26 luvun 28 §,

*lisätään* lain 11 lukuun uusi väliotsikko 1 §:n edelle, uusi väliotsikko 3 §:n edelle, luvun 3 §:ään uusi 3 momentti, lukuun uusi 3 b §, uusi väliotsikko 11 §:n edelle ja uusi väliotsikko 17 §:n edelle, sellaisina kuin ne ovat ..., seuraavasti:

5 luku

**Riita-asian vireillepano ja valmistelu**

2 §

-----  
Haastehakemuksessa on ilmoitettava tuomioistuimen nimi, asianosaisten nimet ja kotipaikat sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Asianosaisten sekä todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero ja muut yhteystiedot on myös soveltuvalla tavalla ilmoitettava käräjäoikeudelle. Jos kantaja ei tiedä vastaajan yhteystietoja, hänen on ilmoitettava, mitä hän on tehnyt niiden selvittämiseksi. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, kantajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä käräjäoikeudelle.

10 §

-----  
Haasteessa vastaajaa on kehotettava ilmoittamaan laillisen edustajansa tai asiamiehensä yhteystiedot sekä myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Haasteessa on ilmoitettava, että asiakirja voidaan antaa asianosaiselle tiedoksi lähettämällä se hänen vastauksessaan ilmoittamaansa prosessiosoitteeseen. Vastaajan on myös ilmoitettava oma sekä todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero ja muut yhteystiedot soveltuvalla tavalla käräjäoikeudelle. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, vastaajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä käräjäoikeudelle.

## 11 luku

**Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä***Tiedoksiannosta huolehtiminen*

## 2 §

Tuomioistuin voi asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksiannosta huolehtimisen asianosaiselle, jos tuomioistuin katsoo siihen olevan aihetta. Samalla tuomioistuimen on määrättävä, milloin asiakirja on viimeistään annettava tiedoksi ja milloin todistus tiedoksiannosta on viimeistään toimitettava tuomioistuimelle.

*Tiedoksiantotavat*

## 3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut asiakirjat voidaan lähettää myös sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamalla tavalla.

## 3 b §

Kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, se voidaan toimittaa myös siten, että tiedoksi annettavan asiakirjan sisältö kerrotaan vastaanottajalle puhelimitse (*puhelintiedoksianto*). Puhelimitse ei kuitenkaan voida antaa tiedoksi haastetta muussa kuin 5 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetussa asiassa.

Puhelintiedoksianto voidaan toimittaa, jos

- 1) se soveltuu tiedoksiantoon asiakirjan laajuuteen ja laatuun nähden;
- 2) vastaanottaja siihen suostuu, paitsi jos tiedoksianto toimitetaan asiassa siinä tuomioistuimessa puhevaltaa käyttäneelle asianosaiselle, ja
- 3) vastaanottaja epäilyksettä saa puhelimitse tiedon asiakirjasta ja ymmärtää tiedoksiannon merkityksen.

Puhelimitse vastaanottajalle on ilmoitettava asiakirjasta asia, vaatimus tai velvoite ja sen pääasiallinen peruste, määräaika ja uhka sekä muut vastaavat tarpeelliset seikat. Puhelimitse tiedoksi annettu asiakirja on lähetettävä kirjeenä tai sähköisenä viestinä vastaanottajan ilmoittamaan osoitteeseen, paitsi jos se on erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta. Puhelintiedoksiannon toimittaa haastemies tai asianomaisen tuomioistuimen virkamies. Tiedoksiannosta on laadittava todistus noudattaen soveltuvin osin, mitä 17 §:n 1 momentissa säädetään.

## 4 §

Jos tiedoksiantoa ei ole saatu toimitetuksi tai voidaan pitää ilmeisenä, että sitä ei saada toimitetuksi 3 tai 3 b §:ssä tarkoitetulla tavalla, tai jos siihen on muu painava syy, tiedoksiannon toimittaa haastemies henkilökohtaisesti tiedoksiannon vastaanottajalle tai jollekin 7 §:ssä tarkoitetulle henkilölle.

Tiedoksiannosta huolehtivan tuomioistuimen tai syyttäjän on ilmoitettava haastemiehelle, milloin tiedoksianto viimeistään on toimitettava.

Kun tiedoksiannosta huolehtiminen on annettu asianosaiselle, tiedoksianto on toimitettava 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Jos riita-asiassa asianosaista edustaa asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, tiedoksianto voidaan toimittaa myös siten, että tämä antaa asiakirjan vastaanottajalle henkilökohtaisesti tiedoksi. Viimeksi mainittu

tiedoksianto edellyttää, että vastaanottaja allekirjoittaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta.

*Tiedoksiannon vastaanottaja*

16 §

Haaste voidaan antaa tiedoksi myös vastaajan haasteen vastaanottamista varten valtuuttamalle asiamiehelle. Asianajajan tai julkisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos tuomioistuin niin määrää.

-----

Asiakirja, jossa joku on määrätty henkilökohtaisesti saapumaan tuomioistuimeen tai muuten suorittamaan jotakin henkilökohtaisesti, on kuitenkin annettava tiedoksi hänelle itselleen. Tiedoksianto on toimitettava siten kuin 3, 3 b ja 4 §:ssä säädetään.

*Erinäiset säännökset*

17 luku

**Todistelusta**

26 §

-----

Todistajan kutsumisesta huolehtii tuomioistuin, jolle sitä 11 luvun 2 §:ssä mainitulla perusteella ole annettu asianosaisten huolehdittavaksi. Todistaja on kutsuttava tuomioistuimen asettaman sakon uhalla ja kutsu on annettava todistajalle henkilökohtaisesti tiedoksi siten kuin 11 luvun 3, 3 b ja 4 §:ssä säädetään.

-----

25 luku

**Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen**

16 §

Valituskirjelmässä on ilmoitettava asianosaisten nimet ja heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä taikka avustajansa yhteystiedot sekä se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kehotukset, kutsut ja ilmoitukset voidaan valittajalle lähettää (*prosessiosoite*). Asianosaisten sekä todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero ja muut yhteystiedot on myös soveltuvalla tavalla ilmoitettava hovioikeudelle. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, valittajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä hovioikeudelle.

-----

26 luku

**Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa**

28 §

Tässä luvussa tarkoitetut kehotukset, kutsut ja ilmoitukset hovioikeus saa lähettää asianosaisen viimeksi ilmoittamaan osoitteeseen. Kutsu pääkäsittelyyn on kuitenkin annettava tiedoksi asianosaiselle, joka on määrätty saapumaan henkilökohtaisesti tai joka ei ole käyttänyt puhevaltaa hovioikeudessa, sekä todistajalle, asiantuntijalle ja muulle todistelutarkoituksessa kuultavalle siten kuin 11 luvun 3, 3 b ja 4 §:ssä säädetään.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

**Laki****oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 5 luvun 3 §:n 2 momentti ja 9 §:n 3 momentti sekä 7 luvun 2 §:n 2 momentti ja 7 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat ..., seuraavasti:

5 luku

**Syytteen vireillepanosta**

3 §

Haastehakemuksessa on lisäksi ilmoitettava tuomioistuimen ja asianosaisen nimet sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä taikka avustajansa yhteystiedot. Tuomioistuimelle on myös soveltuvalla tavalla ilmoitettava asianosaisen sekä todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero ja muut yhteystiedot. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, siitä tulee viipymättä ilmoittaa tuomioistuimelle.

9 §

Vaatumuksiin vastatessaan vastaajan on lisäksi soveltuvalla tavalla ilmoitettava tuomioistuimelle niiden todistajien puhelinnumero ja muut yhteystiedot, joita hän aikoo kuulustuttaa. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, vastaajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä tuomioistuimelle.

## 7 luku

**Asianomistajan yksin ajaman rikosasian käsittelystä**

## 2 §

-----

Haastehakemuksessa on lisäksi ilmoitettava tuomioistuimen ja asianosaisten nimet sekä heidän laillisen edustajansa tai asiamiehensä taikka avustajansa yhteystiedot. Tuomioistuimelle on myös soveltuvalla tavalla ilmoitettava asianosaisen sekä todistajan tai muun kuultavan puhelinnumero ja muut yhteystiedot. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, siitä tulee viipymättä ilmoittaa tuomioistuimelle.

-----

## 7 §

-----

Vaatimukseen vastatessaan vastaajan on lisäksi soveltuvalla tavalla ilmoitettava tuomioistuimelle niiden todistajien puhelinnumero ja muut yhteystiedot, joita hän aikoo kuulustuttaa. Jos jokin tieto myöhemmin muuttuu, vastaajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä tuomioistuimelle.

-----

-----

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

## 3.

**Laki**  
**tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat ..., seuraavasti:

## 3 §

*Oikeudenkäyntimaksu*

Riita-, rikos-, alustus- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhaku koskevan asian sekä hallinto-oikeudessa myös muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään *oikeudenkäyntimaksua* seuraavasti:

Tuomioistuin	euroa	
korkein oikeus		
– rikosasia	111	
– muu asia	223	
korkein hallinto-oikeus	223	
hovioikeus		
– rikosasia	89	
– muu asia	179	
hallinto-oikeus	89	
käräjäoikeus		
– rikosasia ja ulosottolain mukainen muutoksenhakuasia		79
– maa-oikeusasia ja riita-asia, jonka käsittely päättyy		
– kirjallisessa valmistelussa		69
– suullisessa valmistelussa		111
– yhden tuomarin kokoonpanossa toimitetussa pääkäsittelyssä		145
– täysilukuisessa kokoonpanossa toimitetussa pääkäsittelyssä		179
markkinaoikeus	223	
työtuomioistuin	223	

Jos kirjallisessa valmistelussa päättyvässä riita-asiassa käräjäoikeus on antanut haasteen tiedoksi muulla tavoin kuin postitse, sähköisenä viestinä tai puhelimitse, asian käsittelystä peritään kuitenkin oikeudenkäyntimaksua 89 euroa. Kun ylimääräinen muutoksenhakemus hylätään taikka kun korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus valituslupa-asiassa ei myönnä valituslupaa, peritään vain puolet 1 momentissa säädetystä maksusta.

-----

\_\_\_\_\_

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos asia on tullut vireille ennen lain voimaantuloa, asian käsittelystä peritään lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen oikeudenkäyntimaksu.

**Oikeusministeriön asetus  
vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa annetun asetuksen muuttamisesta**

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa 14 päivänä joulukuuta 2001 annetun oikeusministeriön asetuksen (1311/2001) 3 § ja 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat ..., seuraavasti:

3 §

*Tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrä*

Vastaajan maksettavaksi vaaditut oikeudenkäyntikulut tuomitaan vaatimuksen mukaisesti. Ne tuomitaan kuitenkin korkeintaan perustaksan tai korkean taksan määräisenä velan pääoman määrän mukaan seuraavasti:

	Velan pääoma 250 euroa tai vähemmän	Velan pääoma yli 250 euroa tai häätö
Perustaksa	131 euroa	164 euroa
Korkeataksa	213 euroa	251 euroa

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin taksoihin lisätään vaadittaessa kantajalta perittävä oikeudenkäyntimaksu.

Jos oikeudenkäyntikuluja ei ole vaadittu, niitä ei tuomita.

4 §

*Taksoihin sisältyvät palkkiot ja kulut*

Perustaksan ja korkean taksan mukaisiin oikeudenkäyntikuluihin sisältyy palkkio oikeudenkäyntiä varten suoritetuista toimenpiteistä, kuten asian vastaanottamisesta, osoitetietojen tarkistamisesta, rekisteriotteen hankkimisesta, haastehakemuksen laatimisesta ja toimittamisesta tuomioistuimelle. Lisäksi ne kattavat kaikki velkojalle aiheutuneet yleiskulut, kuten vuokran, tietoliikenneyhteys-, postitus- ja kopiointikulut. Lisäksi taksat sisältävät tavanomaiset suoranaiset kulut, kuten mahdollisen arvonlisäveron sekä rekisteriotteesta mahdollisesti perityt maksut.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos asia on tullut vireille ennen asetuksen voimaantuloa, noudatetaan asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

## 1.

**Lag  
om ändring av rättegångsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut  
*upphävs* i rättegångsbalken mellanrubriken före 11 kap. 25 §,  
*ändras* 5 kap. 2 § 2 mom. och 10 § 3 mom., 11 kap. 2 § 1 mom., 4 § och  
 16 § 1 och 4 mom., 17 kap. 26 § 3 mom., 25 kap. 16 § 1 mom. och 26 kap. 28 §,  
*fogas* till 11 kap. en ny mellanrubrik före 1 § och en ny mellanrubrik före  
 3 §, till dess 3 § ett nytt 3 mom., till kapitlet en ny 3 b §, en ny mellanrubrik före 11 §  
 och en ny mellanrubrik före 17 §, sådana de lyder ..., som följer:

5 kap.

**Om väckande av talan och förberedelse i tvistemål**

2 §

-----

I stämningsansökan ska uppges domstolens namn, parternas namn och hemorter samt hur parternas lagliga företrädare eller ombud kan nås och den postadress samt en eventuell annan adress till vilken kallelser, uppmaningar och meddelanden som gäller målet kan sändas (*processadress*). Tingsrätten ska också på lämpligt sätt meddelas hur parterna samt vittnen eller andra som ska höras kan nås per telefon och på något annat sätt. Om käranden inte känner till svarandens kontaktuppgifter, ska käranden meddela vad han eller hon har gjort för att få reda på dem. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska käranden meddela tingsrätten detta utan dröjsmål.

10 §

-----

I stämningen ska svaranden uppmanas att lämna uppgifter om hur svarandens lagliga företrädare eller ombud kan nås och att också uppge den postadress samt en eventuell annan adress till vilken kallelser, uppmaningar och meddelanden som gäller målet kan sändas (*processadress*). I stämningen ska meddelas att en handling kan delges parten genom att den sänds till den processadress som parten har uppgett i svaromålet. Svaranden ska också på lämpligt sätt meddela tingsrätten hur svaranden själv samt vittnen och andra som ska höras kan nås per telefon och på något annat sätt. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska svaranden meddela tingsrätten detta utan dröjsmål.



11 kap.

## **Om delgivning i rättegång**

### *Skötsel av delgivningen*

2 §

Domstolen kan med samtycke av en part anförtro honom eller henne delgivningen, om domstolen anser att det finns anledning till det. Samtidigt ska bestämmas när en handling senast ska delges och när ett intyg över delgivningen senast ska tillställas domstolen.

-----

### *Delgivningssätt*

3 §

-----

De handlingar som avses i 1 mom. 2 punkten kan också sändas som ett elektroniskt meddelande på det sätt som mottagaren har meddelat.

3 b §

När domstolen har hand om delgivningen, kan den verkställas också så att innehållet i den handling som ska delges berättas för mottagaren per telefon (*telefondegivning*). Stämningen kan dock inte delges per telefon i andra än i 5 kap. 3 § 1 punkten avsedda mål.

Telefondegivning kan verkställas, om

- 1) den är lämplig med hänsyn till handlingens omfattning och art,
- 2) mottagaren samtycker till detta, med undantag för delgivning med en part som i domstolen utövat talan i målet, och
- 3) mottagaren tveklöst per telefon får del av handlingen och förstår innebörden av delgivningen.

Per telefon ska mottagaren delges uppgifter om det mål som handlingen gäller, yrkandet eller skyldigheten och dess huvudsakliga grund, fristen och vitet samt övriga motsvarande behövliga omständigheter. En handling som delgetts per telefon ska sändas som brev eller elektroniskt meddelande till den adress som mottagaren uppgett. om detta inte av särskilda skäl är uppenbart obehövligt. Telefondegivningen verkställs av stämningsmannen eller en tjänsteman vid domstolen i fråga. Över delgivningen ska utfärdas ett intyg med iakttagande av 17 § 1 mom. i tillämpliga delar.

4 §

Har delgivningen inte kunnat verkställas, kan det anses uppenbart att den inte kan verkställas enligt 3 eller 3 b § eller finns det andra vägande skäl, sköter stämningsmannen personligen delgivningen med mottagaren eller någon som avses i 7 §.

Den domstol som har hand om delgivningen eller åklagaren ska meddela stämningsmannen när delgivningen senast ska ske.

När en part har anförtrotts delgivningen ska delgivningen skötas så som avses i 1 mom. Om en advokat eller ett offentligt rättsbiträde företräder en part i tvistemål, kan delgivningen ske också så att advokaten eller rättsbiträdet delger mottagaren en handling personligen. För den sistnämnda delgivningen förutsätts att mottagaren undertecknar ett delgivningskvitto.

*Mottagaren av delgivningen*

## 16 §

En stämning kan även delges ett ombud som svaranden har befullmäktigat att ta emot stämningar. En advokat eller ett offentligt rättsbiträde ska visa upp en fullmakt endast om domstolen bestämmer det.

-----

En handling, i vilken det har bestämts att någon personligen ska vara närvarande vid domstolen eller annars utföra någonting personligen, ska dock delges honom eller henne själv. Delgivningen ska ske enligt 3, 3 b och 4 §.

*Särskilda bestämmelser*

## 17 kap.

**Om bevisning**

## 26 §

-----

Domstolen har hand om uppgiften att kalla vittnen, om denna inte har anförtrots parterna på den grund som anges i 11 kap. 2 §. Ett vittne ska kallas att infinna sig vid vite, som domstolen förelägger, och kallelsen ska delges vittnet personligen enligt 11 kap. 3, 3 b och 4 §.

-----

## 25 kap.

**Om fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt**

## 16 §

I besvärsskriften ska uppges parternas namn samt uppgifter om hur deras lagliga företrädare eller ombud eller biträde kan nå samt den postadress och eventuell annan adress under vilken uppmaningar, kallelser och meddelanden i saken kan sändas till ändringssökanden (*processadress*). Uppgifter om hur parter samt vittnen eller andra som ska höras kan nås per telefon och på något annat sätt ska också på ett lämpligt sätt uppges för hovrätten. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska ändringssökanden meddela hovrätten detta utan dröjsmål.

-----

26 kap.

### **Om behandlingen av besvärssärende i hovrätten**

28 §

Uppmaningar, kallelser och meddelanden som avses i detta kapitel får hovrätten sända till den adress som parten senast har uppgett. Kallelse till huvudförhandling ska likväl så som bestäms i 11 kap. 3, 3 b och 4 § delges parter som har ålagts att infinna sig personligen eller som inte har utövat talan i hovrätten samt vittnen, sakkunniga och andra som ska höras i bevissyfte.

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

### **Lag**

#### **om ändring av lagen om rättegång i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* i lagen av den 11 juli 1997 om rättegång i brottmål (689/1997) 5 kap. 3 § 2 mom. och 9 § 3 mom. samt 7 kap. 2 § 2 mom. och 7 § 3 mom., sådana de lyder ..., som följer:

5 kap.

#### **Om väckande av åtal**

3 §

-----  
I stämningsansökan ska dessutom uppges domstolens och parternas namn samt uppgifter om hur deras lagliga företrädare eller ombud eller biträde kan nås. Domstolen ska också på lämpligt sätt meddelas uppgifter om hur parter, vittnen eller andra som ska höras kan nås per telefon och på något annat sätt. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska domstolen meddelas detta utan dröjsmål.

9 §

-----  
När svaranden svarar på yrkandena ska domstolen dessutom på lämpligt sätt meddelas uppgifter om hur de vittnen som han eller hon ämnar låta förhöra kan nås per telefon och på något annat sätt. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska svaranden meddela domstolen detta utan dröjsmål.

7 kap.

**Om behandlingen av brottmål där målsäganden ensam för talan**

2 §

-----

I stämmningsansökan ska dessutom uppges domstolens och parternas namn samt uppgifter om hur parternas lagliga företrädare eller ombud eller biträde kan nås. Domstolen ska också på lämpligt sätt meddelas uppgifter om hur parter, vittnen eller andra som ska höras kan nås per telefon och på något annat sätt. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska domstolen meddelas detta utan dröjsmål.

-----

7 §

-----

När svaranden svarar på yrkanden ska domstolen dessutom på lämpligt sätt meddelas uppgifter om hur de vittnen som han eller hon ämnar låta förhöra kan nås per telefon och på något annat sätt. Om någon av uppgifterna ändras senare, ska svaranden meddela domstolen detta utan dröjsmål.

-----

-----

Denna lag träder i kraft den 20 .

**3.****Lag****om ändring av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer**

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen av den 26 juli 1993 om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993) 3 § 1 och 2 mom., sådana de lyder ..., som följer:

3 §

*Rättegångsavgift*

För behandling av tviste-, brott-, underställnings- och fullföljds- och mål som gäller extraordinärt ändringssökande samt för behandling även av annat rättsskipningsmål vid förvaltningsdomstol tas *rättegångsavgift* ut som följer:

Domstol	euro	
högsta domstolen		
– brottmål	111	
– annat mål	223	
högsta förvaltningsdomstolen	223	
hovrätten		
– brottmål	89	
– annat mål	179	
förvaltningsdomstolen	89	
tingsrätten		
– brottmål och fullföljds mål enligt utsökningslagen		79
– jordrättsmål och jordrättsärenden samt tvistemål vars behandling upphör vid		
– skriftlig förberedelse		69
– muntlig förberedelse		111
– huvudförhandling i sammansättning med en domare		145
– huvudförhandling i fulltalig sammansättning		179
marknadsdomstolen	223	
arbetsdomstolen	223	

Om tingsrätten i ett tvistemål som upphör vid skriftlig förberedelse har delgett stämningen på något annat sätt än per post, som ett elektroniskt meddelande eller per telefon, tas dock för behandlingen av målet ut 89 euro i rättegångsavgift. Om en extraordinär ändringsansökan förkastas eller om högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen inte beviljar besvärstillstånd i ett besvärstillståndsmål, uppbärs endast hälften av avgiften enligt 1 mom.

-----

\_\_\_\_\_

Denna lag träder i kraft den 20 .

För behandlingen av ett mål eller ärende som har anhängiggjorts innan denna lag har trätt i kraft tas i rättegångsavgift ut ett belopp enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

**Justitieministeriets förordning  
om ändring av justitieministeriets förordning om rättegångskostnader som motparten skall dömas att ersätta i mål som avses i 21 kap. 8 c § i rättegångsbalken**

I enlighet med justitieministeriets beslut  
*ändras* i justitieministeriets förordning av den 14 december 2001 om rättegångskostnader som motparten skall dömas att ersätta i mål som avses i 21 kap. 8 c § i rättegångsbalken (1311/2001) 3 § och 4 § 2 mom., sådana de lyder ..., som följer:

3 §

*Beloppet av de rättegångskostnader som döms ut*

Rättegångskostnader som det yrkats att svaranden ska ersätta döms ut enligt yrkandet. De döms dock högst ut enligt grundtaxan eller den förhöjda taxan beroende på skuldkapitalet som följer:

	Skuldkapitalet 250 euro eller mindre	Skuldkapitalet över 250 euro eller vräkning
Grundtaxa	131 euro	164 euro
Förhöjd taxa	213 euro	251 euro

På yrkande höjs taxorna enligt 1 mom. med en rättegångsavgift som tas ut hos käranden.

Om det inte har yrkats ersättning för rättegångskostnaderna, döms de inte ut.

4 §

*Arvoden och kostnader som ingår i taxorna*

Rättegångskostnaderna enligt grundtaxan och den förhöjda taxan omfattar arvoden för åtgärder som vidtas inför en rättegång, såsom mottagning av ett mål, kontroll av adressuppgifter, anskaffning av registerutdrag, uppsättande av stämningsansökan och inlämnande av den till domstolen. Dessutom täcker de samtliga allmänna kostnader som åsamkas borgenären, såsom hyra, utgifter för teleföbindelser, postning och kopiering. Dessutom inkluderar taxorna normala direkta kostnader, såsom eventuell mervärdesskatt samt eventuella avgifter för registerutdrag.

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Om ett mål har angängiggjorts innan denna förordning har trätt i kraft, iaktas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

## **Sarjan aiemmat julkaisut vuonna 2009**

1. Seksuaalirikollisten hoito
2. Luottotietolain muuttaminen







OIKEUSMINISTERIÖ  
JUSTITIEMINISTERIET

PL 25  
00023 VALTIONEUVOSTO  
puh. (09) 160 03  
[www.om.fi](http://www.om.fi)

PB 25  
00023 STATSRÅDET  
tfn (09) 160 03  
[www.jm.fi](http://www.jm.fi)